ሓዳስ ኤርትራ

መበል 35 ዓመት ቁ.11 | ቀዳም 13 መስከረም 2025 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2
ዜና

ገጽ 3
ህይወት ስብ ዝቖየረ
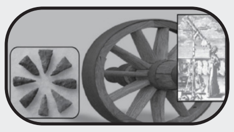

ገጽ 5
መስከረም፡ ቅነ ንቕሎ

ገጽ 10
“እቲ ዕላማ፡ በታ ዘላትና. . .

ገጽ 11
ውድድራት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ይቕጽል

ደቡብ - ኣብ ሃገራዊ መርመራ ልዑል ነጥቢ ንዘመዝገቡ ተመሃሮ ሽልማት ደንደን ተዓዲሉ

ስእሊ. ዘርኣይ ብርሃነ

ኣብ ዞባ ደቡብ፡ ኣብ ሃገራዊ መርመራ 2ይ ደረጃ ‘ማትሪክ’ 3ን ልዕሊኡን ነጥቢ ዝመዝገቡ 285 ተመሃሮ፡ ብ10 መስከረም ኣብ ደቀምሓረ ኣብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት፡ ሽልማት ደንደን ተዓዲሉ።

እቶም ካብ ንኡሳን ዞባታት ደቀምሓረ፡ ሰገነይቲ፡ ዓዲቐይሕ፡ ማይ-ዓይኒ፡ ሰንዓፈን ጸሮናን ዝመጹ ተመሃሮ፡ እቲ ሽልማት - ዝተዳለዎ ጸዕርን ዝረኸብዎ ውጽኢትን ኣፍልጦ ዝሀብ ጥራይ ዘይኮነ፡ ኣብ ናይ ኮሌጅ ትምህርቶም ደራኺ ተራ ከምዝለዎ ሓቢሮም።

ሓላፊ ጨንፈር ትምህርቲ ዞባ ደቡብ መምህር ህብትዝጊ ኪዳነ ሓላፊ ሃማመተኤ ዞባ ደቡብ ኣቶ ግርማይ ጉብሩን ብወገኖም፡ ሽልማት ደንደን ኣካል ናይ’ቲ መንግስቲ ንትምህርቲ ዝሀቦ ቁላሕታን ዝሩብሮ ምትብባዕን ምዃኑ ብምጥቃስ፡ ተሸለምቲ ኣብ መጻኢ ናይ ትምህርቲ ጉዕዞኦም ጻዕራታቶም ብምሕያል፡ ንዘምሃሮም ህዝብን መንግስትን ብተወፋይነት ከገልግሉ ትጽቢት ከምዘሎዎም ኣገንዚቦም።

ወለዲ ኣብ ዝሃብዎ ርእይቶ፡ እቲ ዓወት ውጽኢት ወሀድ ጻዕሪ ተመሃሮ፡ መምህራንን ወለድን ከምዝኾነ ብምሕባር፡ ተመሃሮ ንምትብባዕ ብዝተፈላለየ ደረጃታት ዝወሰድ ተበግሶ ኣገዳስነቱ ልዑል ምዃኑ ኣረዲኦም።

ሎሚ ዓመት ብደረጃ ዞባ ደቡብ ዝጠዘሉ ተመሃሮ ንሽልማት ዘብቅዓ ቀዳሞት ሰለስተ ኣብያተ-ትምህርቲ፡ ቤት-ትምህርቲ ባና ሓርነት - ደቀምሓረ፡ ቤት-ትምህርቲ ሓበን - መንደፈራ፡ ከምኡ’ውን ቤት-ትምህርቲ ደቀምሓረ ምዃነን ኣብ’ቲ ኣጋጣሚ ተገሊጹ።

ማእከል - ገስጋስ ወፍሪ ተመሃሮ ንልምዓት ተገምጊሙ

ኣብ ዞባ ማእከል፡ ካብ 7 ሓምለ ክሳብ 17 ነሓሰ 2025 ዝተኻየደ ወፍሪ ተመሃሮ ንልምዓት፡ ዝምልከቶም ኣካላት ሚኒስትሪታት ትምህርትን ሕርሻን ኣብ ዝተረኽብሉ፡ ብ10 መስከረም ተገምጊሙ።

ኣብ ጨንፈር ትምህርቲ ሓላፊ ወፍሪ ተመሃሮ ንልምዓት ኣቶ ኤፍሬም ተኽሉ ኣብ ዘቕረቦ ጸብጻብ፡ ኣብ’ቲ ወፍሪ 7401 ተመሃሮ ናይ 22 ኣብያተ-ትምህርቲ ክሳተፉ መደብ’ኳ እንተነበረ፡ 5.3 ሚእታዊት ብዝተፈላለየ ምኽንያት ከምዝይወፈሩ ኣብሪሁ።

ካብ’ቶም ዝተሳተፉ ተመሃሮ፡ 55 ሚእታዊት ካብ ኣስመራ፡ 35 ሚእታዊት ድማ ካብ ንኡሳን ዞባታት በረኽ፡ ጋላ-ነፍሒን ሰረጀቓን ምዃኖም ዝጠቐሰ ኣቶ ኤፍሬም፡ ኣብ 51 ነቑጣታት ተዘርጊሖም፡ 95 ሚእታዊት ኣብ ምዕቃብ ማይን ሓመድን፡ 5 ሚእታዊት ድማ ኣብ ካልእ ንጥፈታት ዘተኮረ ስራሕ ከምዝዀመሙ ኣሕፊሩ።

በቲ ወፍሪ፡ ልዕሊ 450 ሽሕ ሜትሮ ሓደሽ ቅናታዊ ዛላ ክሰርሑ ከሎ ልዕሊ 42 ሽሕ ሜትሮ ከምእተጸገነ፡ 277 ሽሕ ንፈልሲ ዝኸውን ጉዳጉዲ ከምእተኳዕተ፡ 260 ሽሕ ፈልሲታት ከምእተተኽለ፡ ከምኡ’ውን ልዕሊ 60 ሽሕ ኣትክልቲ ከም እተኸሰኩሱ፡ ሓለፍቲ ንኡሳን ኣብያተ-ጽሕፈት ትምህርትን ሕርሻን ኣብ ዞባታት ገሊጾም።

ተሳተፍቲ ኣብ ዝቐረበ ኣሃዛዊ ጸብጻብ ድሕሪ ዘቕደዎ ዘተ፡ ዓድታትን ምምሕዳራትን ሓለፍቲ ሓለዋን ምክትታልን ዝተተኽለ ፈልሲታት ክወስዱ፡ ዝፍወስ መሬት ካብ ከተማ ራሕቂ ስለዘሎ፡ ኣቕርቦት ኣገልግሎት መጓዓዝያ ንወፋሮ ብዕቱብ ክጥመት፡ ኣብ መንጎ ጨናፍር ትምህርትን ሕርሻን ዘሎ ናይ ስራሕ ዝምድና ክሕይል፡ ከምኡ’ውን ጸገማት ተለልዮም ብኣጋ መፍትሒ ክናደየሎም ተላቢዮም።

ሓላፊ ጨንፈር ትምህርቲ ዞባ ማእከል መምህር በላይ ሃብተጋብር ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ተዓሚሙ ዘሎ ስራሕ ኣዕጋቢ’ኳ እንተኾነ፡ ንዝበርኸ ውጽኢት ብወሀደት ክሰርሑ ኣዘኻኺሩ።

ኣብ መወዳእታ፡ ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ማሕበራዊ ኣገልግሎት ዞባ ማእከል ኮሎኔል ጉብረሃንስ ወልደገርገስ ኣብ ዘመሓላለፎ መልእኽቲ፡ ብተመሃሮን ኣለይቶምን ኣድማዒ ዕዮ ከምእተሰላሰለ ብምሕባር፡ ዋሕዲ ሰብሞያ ጥዕና ግቡእ ቁላሕታ ክወሃቦ፡ ኣብ ድሕነት ትራፊክ ዝተዋፈሩ ተመሃሮ ዝዓምዎ ስራሕ ብዝምልከቶም ኣካላት ክኾምኮም ኣተሓሳሰበ።

ስእሊ. ሳሙኤል ንጉሰ

ተጋዳላይ ዳዊት ፍስሃየ (ወዲ ፖሊስ) ተሰዊኡ

ኣቦመንበር ሃገራዊ ማሕበር ዓይኒ ስውራን ኤርትራ - ጉዳም ተጋዳላይ ዳዊት ፍስሃየ ኣዲግ (ወዲ ፖሊስ)፡ ብ10 መስከረም ኣብ መበል 72 ዓመት ዕድሚኡ ብሕማም ተሰዊኡ።

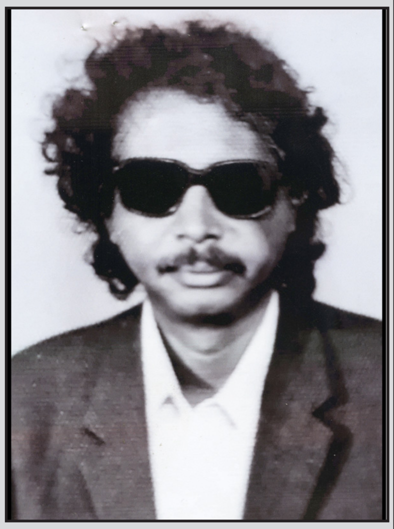

ኣብ ወርሒ ጥሪ 1972 ናብ መኣርዕ ህዝባዊ ሓይልታት ሓርነት ኤርትራ ዝተሰለፈ ተጋዳላይ ዳዊት፡ ኣብ እዋን ሓርነታዊ ቃልሲ - ኣብ ተዋጋኢ ሰራዊት፡ ኣብ ክፍሊ ማስዋእቲ ደቂኣራዊት ከም ፈዳይን፡ ኣብ ህዝባዊ ምምሕዳር ሓራ ከተማታት፡ ከምኡ’ውን ኣብ ክፍሊ ማሕበራዊ ጉዳይ ብዝተፈላለየ ጽፍሕታት ሓላፍነት፡ ድሕሪ ናጽነት - ካብ 1994 ክሳብ ጥሪ 2005 ኣባል ፈጻሚት ሽማግለ ማሕበር ስንኩላን ተጋደልቲ ኤርትራ፡ ካብ 2005 ክሳብ 2019 ኣባል ማእከላይ ባይቶ ሃገራዊ ማሕበር ሓርበኛታት ስንኩላን ኩናት ኤርትራ፡ ክሳብ ዕለተ ማስዋእቱ ድማ ኣቦመንበር ሃገራዊ ማሕበር ዓይነስውራን ኤርትራ ኮይኑ፡ ንህዝቡን ሃገሩን ብተወፋይነት ዘገልገለ ሓርበኛ’ዩ።

ስውእ ጉዳም ተጋዳላይ ዳዊት ፍስሃየ፡ ብዓል ሓዳርን ኣቦ 5 ደቅን እዩ።

ስነ-ስርዓት ቀብሩ ድማ፡ ትማሊ 12 መስከረም ፍርቂ-መዓልቲ ኣብ መካነ-መቓብር ሓርበኛታት ኣስመራ ተፈጺሙ።

ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን፡ ብማስዋእቲ ጉዳም ተጋዳላይ ዳዊት ፍስሃየ ዝተሰምዖ መሪር ሓዘን እናገለጸ፡ ንስድራቤቱ፡ መቓልስቱን መሳርሕቱን “ጽንዓት ይሃብኩም” ይብል።

ዜና

ማእከል - ሓደስቲ መምሃሪ ክፍልታት ቤት ትምህርቲ ዓዲ-ሓወሻ ተመረቑ

ስእሊ: ዮውሃንስ መብራህቱ

ኣብ መባእታ ቤት ትምህርቲ ዓዲ-ሓወሻ፡ ጸበት መምሃሪ ክፍልታት ንምፍታሕ ብልዕሊ ሸሞንተ ሚእቲ ሽሕ ናቕፋ ዝተሃንጹ 3 ሓደስቲ መምሃሪ ክፍልታት ብ7 መስከረም ተመረቑ።

ሓላፊ ጨንፈር ትምህርቲ ዞባ ማእከል መምህር በላይ ሃብተጊብር ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ተሰሪሖም ዘለዉ መምሃሪ ክፍልታት ነቲ ዝነበረ ጸበት ኣብ ምፍታሕ ክሕግዙ ምዃኖም ብምግላጽ፡ ነቲ ንዝነበርዎ ኣበርክቶ ብምንኣድ፡ ቀጻሪ ናይታ ቤት ትምህርቲ ኣብ ምስራሕ'ውን ሓገዞም ከበርክቱ ኣዘኻኺሩ።

ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ምምሕዳርን ፋይናንስን ዞባ ማእከል ኣቶ ተኪአ ቀለታ፡ መትከል ርእሰምርኮሳ ንምዕዋት ብበርቲ ዓዲ-ሓወሻ ሰቡጺጋ ተወሊዶትን ካልኣት መሻርኽትን ዝተወሰደ ተበግሶ ብምምስጓን፡ ወለዲ ብሉጻትን ተወዳደርትን ተመሃሮ ንምፍራይ ኣበርቲዖም ክሰርሑ ኣተሓሳሰበ።

ኣመሓዳሪ ዓዲ-ሓወሻን ኣባላት ኮሚቴ ህንጻን ብወገኖም፡ ኣበርክቶ ንዝገበሩ መሻርኽትን ደቂዓድን ብምምስጋን፡ ኣብ ምዕዋት እቲ ህንጻዊ ስርሓት ደገፍ ቤት-ጽሕፈት ሓለቓ ስታፍ ሚኒስትሪ ምክልኻል ልዑል ምንባሩ ገሊጾም።

ኣብ ዓመት 2018 ተጀሚሩ ተደናጊዩ ዝጸንሐ ምስራሕ ክፍልታት ናይ'ዛ ቤት-ትምህርቲ ኣብ 2023 ብሓድሽ ውዳበ ብምውሃድ ደቂ-ዓድን ቤት-ጽሕፈት ጠቕላሊ ሓለቓ ስታፍ ሚኒስትሪ ምክልኻል ኤርትራን ተዛዚሙ ኣብ ምምራቕ ከምዝበጽሐ ተፈሊጡ።

ኣብ መወዳእታ ተሳተፍቲ ካብ ኣድ ኣቦመንበር ባይቶ ዞባ ማእከልን ካልኦት ሓለፍትን ወረቐት ምስክር ክዕደሉ ከለዉ፡ ነቲ ስነስርዓት ንምድማቕ ዝተፈላለየ መሳናድኣታት ቀሪቡ ነይሩ።

ሃይኮታ - ሕብረተሰብ ኣብ ምግታእ ብርሰት ኣግራብ ክነጥፍ መዘኻኸሪ ቀሪቡ

ኣብ ንኡስ ዞባ ሃይኮታ፡ ኂ ኂ'ቲ ብበዓል ስልጣን ኣግራብን እንስሳ ዘገዳምን ዝቐረበ ዘሎ ሃብቲ-ገረብን እንስሳዘገዳምን ናይ ምስሳን ጻዕሪ ንቕሓት ሕብረተሰብ ኣብ ምግታእ ብርሰት ኣግራብ ክፃበ መዘኻኸሪ ቀሪቡ።

ሓላፊ ቁጽጽር ኣግራብን እንስሳ ዘገዳምን ንኡስ ዞባ ሃይኮታ ኣቶ ፍጹም ኣብርሃም ንኤሪና ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ፡ ብዓልስልጣን ኣግራብን እንስሳ ዘገዳምን ምስ ኣሃዱ ቁጽጽር ብምትሕባዝ ሃብቲ ገረብ ከይበርስ ሓያል ጻዕሪ የካይድ'ኳ እንተሎ፡ ብርሰት ኣግራብ ምሉእ ብምሉእ ከምዘይተገትአ ብምምልካት፡ ሕብረተሰብ ብዙሓት ኣካላት መንግስትን ማሕበራትን ኣብ ምክልኻል ብርሰት ኣግራብ ክዋስኡ ጸዊዑ።

ኣብ ንኡስ ዞባ ሃይኮታ ብሰንኪ ምስፍሕፋሕ መስኖኣውን ሕርሻውን ልምዓት ብተደጋጋሚ ብርሰት ኣግራብ የጋጥም ከምዘሎ፡ ንምግትኡ ድማ ስጉምቲ ይውሰድ ከምዘሎ ዝገለጸ ኣቶ ፍጹም፡ ስጉምቲ ንበይኑ ንብርሰት ደው ስለዘይብሎ፡ ንቕሓት ዘበርኹ ትምህርታዊ መደባትን ምትካል ኣግራብን ብቐጻሊ ክድፋኣሉ ሓቢሩ።

ንኡስ ዞባ ሃይኮታ - ብዶርኮብኮባይን ካልኦት ዓበይቲ መጥቃዕቲያን ኣግራብን ዝልሉ ሰፊሕ ሕርሻዊ ልምዓት ዝቐየደሉ ከባቢ እዩ።

ሰ/ቀ/ባሕሪ - ካልኣይ ደረጃ ተራድኦ 'ገፊፍቲ ዓበይቲ ዓሳ' ቈይማ

ኣብ ንኡሳን ዞባታት ገልዓሎ፡ ባጽዕን ዳህላክን ዝርከብ ሰለስተ ቀዳማይ ደረጃ ተራድኣታት ገፊፍቲ ዓበይቲ ዓሳ፡ ብ4 መስከረም ኣብ ዝቐየደኦ ገባኤ፡ ንሰለስተኤን ተራድኣታት እትጥርንፍን እተመሓድርን ሓሙሽተ ዝኣባላታ፡ ካልኣይ ደረጃ ተራድኦ ገፊፍቲ ዓበይቲ ዓሳ ኣቑሙን።

ኣብ'ቲ ኣብ ኣዳራሽ ሚኒስትሪ ሃብቲ ባሕሪ ዝተኻየደ ገባኤ፡ ወከል ክፍሊ ልምዓት ሚኒስትሪ ሃብቲ ባሕሪ ኣቶ ምስዮን ተስፉ ኣብ ዘስመዖ ናይ መኽፈቲ ቃል፡ ሚኒስትሪ ሃብቲ ባሕሪ ልምዳውያን ገፊፍቲ ዓሳ ንምሕያል ከምዝሰርሕ ጠቒሱ፡ እዛ ብዞባ ደረጃ እትቐውም ዘላ ተራድኦ ኣብ መንነ ልምዳውያን ገፊፍቲ ዓሳን ሚኒስትሪ ሃብቲ ባሕርን ከም መላግቦ ኮይና ከምእትሰርሕ ብምግላጽ፡ ገፊፍቲ ዓሳ ኣቐዲሞም ኣብ ምምራጽ ዕቱባት ክኾኑ ተላቢዩ።

ግዝያዊ ሓላፊ ጨንፈር ሃብቲ ባሕሪ ኣቶ ዓንደሚካኤል ሕድሩ ብወገኑ፡ እታ ተራድኦ ኣብ ኣሰራርሓ ልምዳውያን ገፊፍቲ ዓሳ፡ ኣብ ምስላጥ መስርሕ ምዕዳል በረድ፡ ምርጋፍ ዓሳ፡ ስልጠናታትን ገስጋሳትን ንምክያድ ከምትተሓጋገዝ ገሊጹ።

ግዝያዊ ኣካያዲ ስራሕ መውል ኣቶ ታፍላ ኣስመሮም ድማ፡ ልምዳውያን ገፊፍቲ ዓሳ ኣፍራዩኦም ንምዕባይ፡ ምስ ባህርን ወቕትን ምግፋፍ ዓሳ ዝኸዱ መደብ ልቓሕ ተዳልዩ ከምዘሎ ኣብሪሁ።

ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ሕርሻን መሬትን ማይን ኣከባብን ኣቶ ሚካኤል ተኪኤ ኣብ ዘስመዖ ናይ መዛዘሚ ቃል፡ ናይ ሓባር ረብሓን ሞያን ዘለዎም ሰባት ጥቓሚ ጥርናፌ ተረዳኢኦም ምስ ዝሰርሑ፡ ክዕወቱ ከምዝኽእሉ ኣረዲኡ።

ኣብ መወዳእታ ተጋባእቲ ንንጥፈታት እታ ዝቖመት ተራድኦ ዝድርዕ ርእይቶታትን ለበዋታትን ኣቕሪቦም።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ብርሃነ ምሕረትኣብ

ምክትል ኣሰናዳኢ

ዓብደልቃድር ኣሕመድ

ቍ.ስ 116266 / 201820 (256)

ቦርድ ምስንዳእ

ዮሴፍ ሃይለማርያም

ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል

ተስፋኣለም የማነ

ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ቍ.ስ 201820 (250)

ፋክስ. 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ለይ-ኣውት

ፍርቱና ኤፍሬም ትንሱእ ፍስሃየ

ሳምራዊት ሃብተ ሰሎሜ ኣፈወርቂ

ፋጥና ኣድም

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቍ.ስ.163471-07588045

ምልክታ

ቍ.ስ. 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ጋሽ ባርካ - ንኣመሃህራ ቅድመ-ትምህርቲ ዝሕግዝ ስልጠና ተዋሂቡ

ኣብ ዞባ ጋሽ ባርካ፡ ዕድመኦም ንትምህርቲ ዝኣኸለ ቈልዑ ኣገልግሎት ቅድመ-ትምህርቲ ክረኽቡ ዝሕግዝ ስልጠና፡ ንልዕሊ 900 ደቀኣንስትዮ ተዋሂቡ።

እቲ ኣብ ኣሕደርቲ ኣብያተ-ትምህርቲ ጎኒ ኣመላይት፡ ኣቐርደት ከምኡ'ውን ኮሎኛት ሓመልማሎ፡ ማይ-ኣፍሕን ዓዲቐይሕን ዝተኻየደ ስልጠና፡ ብቛንቋታት ትግረ፡ ትግርኛ፡ ዓረብ፡ ኩናማ፡ ናራ፡ ብዳወየትን ሳህንዩ ተዋሂቡ።

ሓላፊ ጨንፈር ሚኒስትሪ ትምህርቲ ዞባ ጋሽ ባርካ መምህር ያሲን መሓመድ ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ፡ እቲ ካብ ኩለን ንኡሳን ዞባታት ንዝተዋጽኣ ደቀኣንስትዮ ዝተዋህበ ስልጠና፡ ብሰንኪ ራሕቂ ቦታ ኣብ ቅድመ-ትምህርቲ ዕድል ከይረኸቡ ዝጸንሑ ቈልዑ፡ ኣብ ከባቢኦም ክመሃሩ ባይታ ዝፈጥር ምዃኑ ኣረዲኡ።

ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ማሕበራዊ ኣገልግሎት ዞባ ጋሽ ባርካ ኣቶ ፍራንኮ ኩብባ ብወገኑ፡ እቲ ብልዑል ተሳትፎን ድሌትን ሰልጠንቲ ዝተተግበረ መደብ፡ ኣካል ናይ'ቲ መንግስቲ ማሕበራዊ ፍትሒ ንምርግጋጽ ዘካይዶ ዘሎ ጻዕሪ ምዃኑ ብምምልካት፡ ሰልጠንቲ ንዝቐሰምኦ ስልጠና ኣብ ባይታ ክትግብርኦ ኣተሓሳሰበ።

ኣብ'ቲ ብ12 መስከረም ኣብ ኣሕዳሪት ቤት ትምህርቲ ጎኒ ዝተኻየደ ናይ ምምራቕ ስነስርዓት፡ ኣመሓዳሪ ዞባ ጋሽ ባርካ ኣምባሳደር ማሕሙድ ዓሊ ሕሩይ፡ ንኣሰልጠንትን ሓደስቲ መምህራንን ናይ ኣበርክቶን ተሳታፍነትን ምስክር-ወረቐት ድሕሪ ምሃብ፡ ዝርግሐ ቅድመ-ትምህርቲ ካብ ከተማታት ናብ ምምሕዳር ከባቢታትን ዓድታትን ብምስፋሕ፡ ትካላት ቅድመ-ትምህርቲ ካብ 155 ናብ ልዕሊ 650 ከምዝዓበየ ሓቢሩ።

ኣብ ዞባ ጋሽ ባርካ፡ ዝርግሐ ትካላት ቅድመ-ትምህርቲ ኣብ ኩለን ምምሕዳር ከባቢታት ብዘይምብጽሑ፡ ዕድመኦም ንትምህርቲ ዝኣኸለ ኣስታት 60 ሽሕ ቈልዑ፡ ዕድል ናይ ቅድመ ትምህርቲ ክረኽቡ ከምዘይጸንሑ፡ ሰነዳት ናይ'ቲ ዞባ የመልክቱ።

ሎሚ ኣብ ERI- TV

ሰዓት	መደብ
09:00	ሃገራዊ መዝሙር
09:05	ሃሎ ቈልዑ
09:40	መደብ ሳህራ
10:30	ካብ ኩሕሊ ኑሓስ ክሳብ ዑፍ ማስቀለ
11:00	ሰሰ ስፖርት
12:30	ዜና (ትግርኛ)
12:55	ምኽሪ ሞያውያን
13:30	ዜና (ዓረብ)
13:45	መልሲ ኣብ ማስመር ቀጥታ
14:30	ፍትራን
17:00	ብምኽንያት በዓል ቅድስ የውሃንስ ዕላል ምስ ስዑጣበኛ መርሃዊ ወልደሩፋኤል (ዋጣ)
17:54	ኣከባብራ በዓል ቅዱስ የውሃንስ ኣብ ንኡስ ዞባ ጸሮና
20:00	ዜና (ትግረ)
20:15	ፊልም ዳምር
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ተክ ኢንሳይት
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:10	ጸባቐ
22:30	ዜና (እንግሊዝ)

ኲርናዕ ተመሃሮ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ

ህይወት ሰብ ዝቐየረ

ጥንታውያን ሰባት ክምልሱዎ ንዘይከኣሉ ሕቶታት፡ ጽዋታት እናፈጠሩ ክምልሱዎ ይፍትኑ ነበሩ። ወዲ ሰብ ካበይ መጺኡ? ህይወቱ ብኸመይ ይነብሮን ናበይ ክኸይድን እዩ? ዝብል ናይ ወትሩ ሕቶ ነይሩን ኣሎን። እታ ብርሃን እትህበና ጸሓይ እንታይ እያ? ኣበይ ኣላ? እዛ ንነብረላ ዓለም ኣበይ ኣላ? ኣብ ከባቢኣ ዝርከብ ኣካላት ከመይ ዝኣመሰለ እዩ? … ናይ ወትሩ ሕቶታት ወዲ ሰብ ነይሩ። ገለኡ ሕቶታት ብማሪታዊ ኣተሓሳስባ፡ ገለኡ ከኣ ምስ ሃይማኖትዊ ኣረኣእያ ብምትሕሓዝ መልሲ ይዳለወሉ ነበረ። ጠንቂ ሓያሎ ሕማማት ምስ ካልእ እምነታት ስለ ዝተተሓሓዝ፡ ፈውሲ ከይረኸበ ዘመናት ቀጺሉ። ነቲ መልስታት ንምርግጋጽ ዝደልዩ ግና እኹል ኣይነበረን። ኣንጻር ዝነበረ ኣተሓሳስባን እምነትን ሓሳብ ዘልዕል ኣደዳ ተቓውሞን ተነጽሎን ስለ ዝኸውን፡ ካብኡ ሓሊፉ'ውን ንህይወቱ ሓደጋ ስለ ዝኾነ ኣተባባዒ ሃዋህው ኣይነበረን።

ኣንጻር ጽኑሕ እምነታት ኩነ ኣረኣእያታት፡ እኩብ ሓደስቲ ሓሳባት ክለዓሉ ከለው "ሰውራ" ተባሂሎም ይጽውዑ። ንዓለም ምሉእ ዝጸለው ብዙሕ ዓበይቲ ሰውራታት'ውን ኣሎ። ሓደ ካብኡ ከኣ ሓደስቲ ሓሳባት ኣብ ፊዚክስ፡ ስነ ፈለክ፡ ባዮሎጂ፡ ኬምስትሪን ካልእን ዝፈጠረ ሰውራ ስነ ፍልጠት እዩ። እዚ ሰውራ'ዚ፡ ነቲ ኣብ ጥንታዊት ግሪኽ ዝተሃንጸን ንብዙሓት ዝጸለወን ኣተሓሳስባታት ብምንጻግ፡ መሰረት ዘመናዊ ስነ ፍልጠት ዝኾነ እዩ። እዚ ካብ 1543 ጀሚሩ ክሳዕ 18 ዘመን ከም ዝቐጸለ ዝግለጸሉ ሰውራ'ዚ፡ ንልደቱ ዓቢ ኣስተዋጽኦ ዝገበረ፥ ብኒኮላስ ኮፐርኒከስ ዝተጻሕፈት ጸሓይ ማእከል ጸሓያዊ ስርዓት ምዃኑ እትገልጽን ብኣንድርያስ ሸሳሉስ ዝተጻሕፈት ብዛዕባ ኣካላት ወዲ ሰብ እትገልጽን ምዃነን ተማራመርቲ ታሪኽ ስነ ፍልጠት ይገልጹ።

ኣረኣእያ ሰባት ኣብ መሬትን ኣድማስን ምቕያሩ፡ ሞራላውን ሃይማኖታውን ኣረኣእያታት ከይተረፈ እንደገና ንኽርአ ድፍኢት ፈጢሩ። ምምጻእ ሰውራ

ስነ ፍልጠት፡ ተማራመርቲ ንዓለም ብኻልእ ዓይኒ ንኽርእዩዋ ንቕሓት ሂቡ። ዝንባለ ምርምር ዘሎዎም ሰባት፡ ንጽኑሕ ኣመለኻኽታ ሓዲጎም ናብ ብዙሕ ነገራት ዝጠመተ ዝተፈላለየ ሕቶታት ከለዓዕሉ ክኢሎም። ብመሰረቱ፡ ነቲ ሰውራ ዝፈጠረ'ውን ምሕታት ሕቶታት እዩ። እዚ ሰውራ ፍልስፍናዊ ሓሳባት ብምምጻእ ጥራይ ኣይኰነን ዓምቢቡ፣ ነቲ ኣብ ግዜኡ ኣስተዋጽኦ ዝነበሮ ኣሪስቶትላዊ ኣተሓሳስባታት ብምዕናው እውን እዩ።

ኒኮላስ ኮፐርኒከስ መሬት ዘይኰነት ጸሓይ ማእከል ኣድማስ ምዃና ኣረጋጊጹ። ጆሃን ኬፐለርን ጋሊልዮ ጋለሊን'ውን ደገፉዎ። ሓያሎ ምዕባለታት ኣብ ስነ ቍጽሪ፡ ስነ መድሃኒትን ስነ ቀመምን ከኣ ሰዓቡ። ወዲ ሰብ ብዙሕ ዳህሳስ ክገብር ምስ ጀመረ፡ ኣብ ተፈጥሮኣዊ ስነ ፍልጠት ተገዳስነት ዘሕድር ብዙሕ ሓደስቲ ኣትክልትን እንስሳታትን ክረክብ ጀመረ። ፍሉይ ተገዳስነት ኣብ ጉዕዞ ባሕርን ስነ ፈለክን እውን ተቓላቒሉ። ዕድመ ንምህዞ ቤት ማሕተም፡ ርኽበታት ስነ ፍልጠት ብመገዲ መጽሓፍቲ ኣብ ሓጺር እዋን ኣብ ብዙሕ ቦታታት ክበጽሕ ክኢሉ። ሃገራት ሓደስቲ ስነ ኪነታዊ ሓገዛት ስለ ዝደለያ ከኣ ንስነ ፍልጠታዊ ምርምራት ክደፍኣሉ ተራኣያ።

ሰውራ ስነ ፍልጠት፡ ኣድማስ ስሩዕ ስርዓት ዘሎዎ ሕጊ ተፈጥሮ ዝኽተል ምዃኑ ኣርእዩ። ሰባት፡ ኣብ 18 ዘመን፡ ስነ ፍልጠታዊ ኣገባባትን ተፈጥሮን፥ ኣብ ሕጊ፡ መንግስቲ፡ ሃይማኖትን ካልእን ክጥቀሙሉ ከም ዝኽእሉ ሓሰቡ። እዚ ልዑል ተገዳስነት ኣብ ስነ ፍልጠትን ሕጊ ተፈጥሮን፡ ኣነባብራ ወዲ ሰብ ንምቕያር ክጠቅም ከም ዝኽእል ኣመኑ። እዚ'ዩ ከኣ ናብ ዘመነ ርትዒ ዝመርሖ። ነዚ ዝስዕብ ረብሓታት ከኣ ፈጢሩ፥

- ብቐጻሊ ዝምዕብልን ዝቕየርን ስርዓተ ትምህርቲ ፈጢሩ፣
- ናይ እምነት ናጽነት ንኽህሉ ኣኽኢሉ፣
- ተገዳስነት ኣብ ስነ ፍልጠትን ስነ ቍጽርን ብተዓጻጻፊ ዓብዩ፣
- ኣብ ድሕነት ሰባት ኣተኩርካ ምዕያይ ኣገዳስነቱ ልዑል ኰይኑ፣
- ብህዝቢ ዝተወከሉ መንግስታትን ህዝባውያን መንግስታትን ክቘማ ደፊኡ፣
- ኣቐዲሞም ናይ ትምህርቲ ዕድል ዘረኽቡ ዝነበሩ እቶም ኣብ ብርኽ ዝበለ ቀጸላ ሕብረተሰብ ዝነበሩ እዮም። ድሕሪ ሰውራ ስነ ፍልጠት፡ ኣብ ኵሉ ቀጸላ ዝርከብ ሰብ ትምህርቲ ንኽረክብ ማዕጾ ተኸፊቱ።

ሰውራ ስነ ፍልጠት ንህይወት ወዲ ሰብ ዘማሓየሸን ዝቐየረን ብዙሕ ርኽበታትን ምህዞታትን ንኽግሃድ መድረኽ ኰይኑ እዩ። ኣብ ምዕባይ ፋብሪካታት፡ ምምዕባል ሕርሻ፡ ምምዕባል ኣፋውስን ጸረ ባልዓትን፡ ምህናጽ ሓድሽን ፍሉይን ዝኾነ ስርዓታት፡… ልዑል ኣበርክቶ ገይሩ።

ትዕግስቲ በረኸትኣብ

ውጽኢታውነትካ ኣብቲ ዝያዳ ግዜ ዝሃብካዮ ሓሳብ ኮነ ተግባር ይምርኰስ

"ያኔታ! እዛ ሕቶስ [(x-2/x) + (2x+3/1-x)= (10x+3/-4x)] መን'ዩ ፍሕስ ከሪሙዋ?"

"ኢሂ እንታይ ኰይናትኪ፣ 'x' ክትረኽቢ ሸንኰለል ስለ ዝበልኪ ዲኺ?"

"ርኣዩያ እንዶ፡ ዓሰርተ ክልተ ደረጃታት ሰሪሕና ኢና 'x=5' ወይ 'x=1/6' ኣሚጺእናዮ፣ እዚ ኵሉ ኣፋኹስናስ በሊ ነዚኣ ኢና።"

"ኣየ ኢልሃም! ቍጽሪ ብትዕግስቲ እዩ ዝስራሕ። እቲ ሕቶ ኣርእስቱ እንታይ ድዩ? 'ነዞም ዝስዕቡ ኣፋኹስ?' 'ዋጋ ናይ ዘይተፈልጠ "x" ርኸብ?' እንድዩ ዝብል። ነዛ ሓቶ ርኣይያ እንዶ፣ 12 ደረጃታት ወሪድና ነቲ ዘይተፈልጠ ረኺብናዮ። ንሕና ነዛ ሕቶ ኢና እንርኢ። ኣብ ህይወትኪ ሓደ ሸግር ኣሎኪ ንበል፣ መትሓዝን መእሰርን ዘይረኸብክሉ ሸግር። ቀስ ኢልኪ ብትዕግስቲ ካብ ሓንቲ ናብታ ሓንቲ ብጥንቃቐ እናኸድኪ ግን ሸግርኪ ክትፈትሒ ትኽእሊ ኢኺ። እዛ ሕቶ መጀመርታ መእሰርን መጥመርን ዘይብላ ኰይና ትስመዓካ እያ። እቲ ኣብኣ ተሓቢኡ ዝነበረ ምስጢር ርኣይዮ 'x=5' ወይ 'x=1/6' ምዃኑ'ዩ።"

"እሞ ኣብ ህይወትና ዝገጥመና ሸግራት ብሓደ ግዜ ክንፈትሖ ኣይንኽእልን ኢና ማለትኪ'ዩ?"

"እዛ ድሕሪ ቤት ትምህርትና ዘላ ጎቦ ኣፍርሱዋ እንተ ዝብሉናስ ብሓደ መዓልቲዶ ጕልጕል ክንገብራ ንኽእል ኢና? ኣይንኽእልን። ሎሚ ንእሽተይ ጽባሕ ንእሽተይ እናበልና፡ ናይ ኣፈራርሳ ጥበብ እናወሰኽና ግን ከም ዘይነበረት ክንገብራ ንኽእል ኢና። ከም ዝርድኣኒ ቍጽሪ ኣብ መጻኢ ህይወትና ዝህሉ ብድሆታት ንምፍታሕ'ውን ኣመና ከገድሰና እዩ።"

"ሓቅኺ ኢኺ። ንሓደ ጎቦ ብሓደ ዝላ ክትሕልፎ ኣይትኽእል ኢኻ። ቀስ ኢልካ ኢኻ ትሓኹሮ። እንታይ እዮም'ሞ ዝብሉዎ ቻይናውያን … መገዲ ሽሕ ኪሎ ሜትሮስ …።"

"ብሓንቲ ስጉምቲ ይጅምር! ሓቅኺ ኤሉ፣ ናይ ኣልበርት ኣይንስታይን ደስ ትብለኒ ከኣ ኣነ ክውስኸኪ፣ 'ካብ ሰበይ ንላዕሊ በሊሕ ኰይነ ኣይኰንኩን። እንታይ ደኣ ምስ ግድላት ንነዊሕ ግዜ ስለ ዝጸናሕኩ'የ፡' እያ ትብል።"

"ኣሰይ ያኔተይ … እሞ'ዚ ኵሉ ኣብ ቍጽሪ ዘሎኪ መንፍዓትሲ ዝያዳና ግዜ ስለ ትህብዮ ድዩ!?"

"ሽትዓርኩብ! ኣብቲ ዝያዳ ግዜ ዝሃብካዮ፡ ዝያዳ ውጽኢታዊ ኢኻ ትኸውን ኢሉ መሓዛይ።"

"ሒዘኪ!"

ኢልሃም ፈረጅ - ከረን

መጀመሪ ኵሉ ነገር

ሰብ ዝበሃል ፍጥረት ናብዚ ዘለዎ ደረጃ ቀስ እናበለ'ዩ ደይቡ። ንኹሎም ዓበይትን ሓያላትን እንስሳታት ብሓንሳብ ዓብሊሉ ወይ በሊጹ ኣይመጽኣን። ቀስ እናበለ እቲ ዝተዓደሎ ኣእምሮ ሕልፊ ካልኦት እንስሳታት ክጥቀመሉ ጀመረ። ሓደ ድሕሪ እቲ ሓደ እናተደመረ ከኣ ብልሒ ኣዘየዶ። ሕልፊ ኵሎም ክጣበብን ክፈልጥን ከኣለ። ኣብዛ ዓለም ንዝመጽኡ ክስተታት ቀልጢፉ የንብቦምን ይርድኦምን ብምንባሩ፡ ምስቲ ዝመጽእ ለውጥታት እናተለወጠ ከይዱ። ንኣብነት ንቐራሪ ግዜያት ኣብ በዓትታት እናተዓቝበ፡ ሓዊ ኣብ ጥቕሙ ኣውዒሉዎ፣ ምስ ጠመየ ንናኣሽቱ እንስሳታት መጻወድያ እናኣዳለወ ክሕዝን ክምገብን ዝኽእሎ ዓቕምን ጥበብን ደለበ። ልዕሊ ኵሉ ከኣ ኣብ ናብራኡ ዝሕግዙዎ መሳርሒታት ክሰርሕ ምኽኣሉ ህይወቱ ለዊጡዎ'ዩ። ንዝዓበዩ ስራሓት ብዝቐለለ ሓይሊ ዘዳቕቐሉ ዝኽእል ሜላታት መሃዘ። መሳርሒታት እናተጠቕመ ዝናበር እንኮ እንስሳ ድማ ነበረ። ኣብዚ ግዜ ፋርኬታን ካራን ዝጥቀማ ጕሪላታት ከም ዘለዋ ይንገር'ዩ። ግና ከም ሰብ ኣይዋሕለላሉን። እቲ ቅድሚ ኣሽሓት ዓመታት ዝነበረ ጥበበኛ ሰብ፡ ከጣቕዕ፡ ክረዳዳእ፡ ብጥበብ ክሓልፎ፡ ኩናት ክዳሉን ክውርውርን ምስ ጀመረ ንዓለም ገዚኣ።

ናብ ውሽጢ መሬት እናፈሓሩ፡ ኣብ ከርሲ ውቅያኖሳት ከም ውንጅር ዝሕንብሱ፡ ናብ ከዋኽብቲ ገጾም ተለስኮፕ ዘቕንዑ ስነ ፍልጠተኛታት ብዛዕባ ታሪኽ መሬት ነጊሮሙና እዮም። ዓለም ከመይ ኢላ ህያው ኰይና? መዓስ ተፈጢራ? ብኸመይ ተፈጢራ? ህይወታውያን መዓስን ብኸመይን ጀመሩ? ቀስ እናበሉ ቅርጾምን ኣቃውማኦምን ከም ዝቐየሩ፡… ክነግሩና ይኽእሉ። ኪንዮ እዚ ሓሊፍና ንስነ ፍልጠተኛታት።

ትርጕም ናይዚ ኵሉ

ክውርውርን ምስ ጀመረ ንዓለም ገዚኣ።

እቲ ጠንቅን ትርጕም ናይዚ ኵሉ ትኣምራታዊ ዕብየት ክንሓቶም ምኽኣልና። ንጹርን ጭቡጥን መልሲ ግን ዘይክንረክብ ንኽእል ኢና። ሰብ - ምስ ድምር ብዙሓት እንስሳታት - ምስ ግዜ ቅርጹን ኣቃውማኡን እናቐየረ ብፍልቀት ከም ዝመጽአ ይግለጽ'ዩ። እንተኾነ እዚ ኵሉ ክኸውን ጠንቂ ዝኾነ ምኽንያት ወይ ነጥቢ ክትፈልጥ ግና ከቢድ ዘይተመለሰ ሕቶ'ዩ። ዝሓለፈ ካብ ዘይመለሱዎ ከኣ ንስኻ ኢኻ ክትምልሶ፣

(www.wikipedia. Com+ How life begins)

ጥቕሲ እዚ ሰሙን

"ስእነት፡ ኣደ ምህዞን ፈጠራውነትን እያ።"

- Aesop

ንትምህርቲ፡ ምህዞ፡ ርኽበትን ሓፈሻዊ ህይወትን ዝገልጽ ጥቕሲ

ፍረ ጻዕሪ

ሕርሻን መግብን

ሚኒስትሪ ሕርሻ

“ዕዉት መስርሕ ምድቓል ደርሁ’የ ኣካዪደ” ወ/ሮ ወይዘር መድሃኔ

ካብ ኣስመራ ናብ ደቡባዊ ምዕራብ 34 ኪሎ ሜትር ርሒቓ ናብ እትርከብ ዓዲ፡ ሕምብርቲ ኢና ተጓዒዝና። ዕላማና፡ ኣብነታዊት ሓረስታይ ንምርካብ እዩ ኔሩ። ናይ ስራሕ ክዳውንቲ ለቢሳ ኣብተን ኣዳቒላ ዘፍርየተን ነንበይኑ ሕብርታት ዘውንና ደርሁን እንቋቑሖን ክትሰርሕ ጸኒሓትና። ካብ ሰፈር ክሳብ መብልዒ ኩሉ ብቐሊልን በቲ ኣብ ከባቢኣ ዝርከብ ናውትን እያ ትዓሞ። ዕድመኣን፡ ዓሌተንን ብዝሓንን’ውን መሰጠና። ቀጺልና እምበር፡ ንተመክሮኣ ዝድህስስ ትሕዝቶ ነቕርበልኩም - ሰናይ ንባብ!

ወ/ሮ ወይዘር መድሃኔ

ወ/ሮ ወይዘር መድሃኔ’ያ ትበሃል። ካብ ሓረስቶት ስድራቤት ተወሊዳ። ዕድመኣ ንትምህርቲ ምስ ኣኸለ’ውን ተማሂራ። ብድሕር’ዚ ብወግዒ ቃል ኪዳን ኣሲራ፡ ሓዳር መስሪታ፣ ወሊዳን ፈርያን። ናብራኣ’ውን ብሕርሻ ቀጸለቶ። ብዝያዳ ኣብ ሕርሻ ምርባሕ ደርሁ እትነጥፍ ሓረስታይ ተቐይራ። እተሰላስሎ ንጥፈታት ምድቓል ኮይኑ፡ ናይ ገዛእ ርእሱ ፍሉይነት ኣለዎ። ነዚ መፍረ ደርሁ፡ ብኸመይ ከም ዝጀመረቶ ከኣ ብኸምዚ ዝስዕብ ትገልጽ።

“ነዘን ደርሁ፡ ንደቀይ ኢለ፡ ብሓሙሽተ ሽዱሽተ ቍጽሪ’የ ጀሚረየን። በዓል ቤተይ ጽቡቕ ደርሁ ናይ ምፍራይ ተሞኩሮ ስለ ዝነበሮ ከኣ ይሕግዘኒ ነይሩ። በዓል ቤተይ ምስ ገሸ ግና፡ ስሚ በሊዐን ብሓደ ለይቲ ሸሞንተ ሞይተናኒ ሓዲረን። ተስፋ ግን ኣይቆረጽኩን፣ ነተን ዝነበራኒ ኣሕቍፈየን። ምስኡ’ውን ካብ ከረን 100 ሓባ ኣምጺአ። ፍርቂ ተባዕትዮ ምስ ጽኣንሑ ድማ፡ ነቶም ተባዕትዮ ምስ’ተን ዝነበራኒ 25 ናይ ሓበሻ ደርሁ ከዳቕሎም ወሲነ። በዓል ቤተይ ካብ መገሻ ስለ ዝተመልሰ ከኣ፡ ጽቡቕ ቀጺልናዮ። ነቲ ሞያ’ውን ኣዝየ እናፍቀርኩዎ ከይደ።”

ወ/ሮ ወይዘር ንምንታይ ናብ ምድቓል ክትኣቱ ከም ዝወሰነት ክትገልጽ ከላ፡ “ተጸባዪት ካብ ዝኸውን፡ ባዕለይ ኣዳቒለ ዘየፍሪ ኢለ’የ ወሲነ። ብሓንሳብ 10 ደርሁ ከሕቁፍ’ውን ጀሚረ። ካብ ነፍስ-ወከፍ ደርሆ ከኣ፡ ካብ 5-10 ይነቕሑለይ ነይሮም። እዚ ተስፋ ሂቡኒ ከኣ ቀጺለዮ። እዘን ዘዳቐልናየን፡ ኣብ ምውላድ ከምተን ናይ ወጻኢ ኣይኮናን፡ ሓንቲ መዓልቲ ጸቒጠን’የን ዝወልዳ። ብፍላይ ሓደ ተባዕታይ ምስ ሸሞንተ ኣንስትዮ ደርሁ ገይርና ምስ ፈለናዮም ግን፡ ብጽቡቕ ፍርያት ይቕጽላ ኣለዋ። ብዙሓት ሰባት’ውን እንቋቑሖን ጨቓዊትን ካባና እናወሰዱ የዳቕሉ ኣለዉ፡” ትብል።

ሓረስቶት ኣብ ኩሉ ዓውዲ ንዘጋጥሞም ግድል ንምፍታሕ ብዝኽተልዎ ሜላ፡ ክንዮ መፍትሒ ካልእ ኣገባብን ጥበብን ክፈጥሩ ይርኣዩ። ወ/ሮ ወይዘር መድሃኔ’ውን ሓንቲ ካብቶም ብዙሓት ኣብነታውያን ሓረስቶት እያ።

እዛ ብምጡን ዓቕሚ ምርባሕ ደርሁ ዝጀመረት ወ/ሮ ወይዘር መድሃኔ፡ ሕርሻዊ መፍረ ደርሆ ማዕረ ክንደይ ፍቕራ፡ ተገዳስነትን ምክትታልን ከም ዝሓትት ብኸምዚ ዝስዕብ’ያ ተብርህ። “ደርሁ ቅድሚ ዝኣገረ ጽሬት’የን ዝደልያ። ምኽንያቱ፡ ጽሬት ኣዝዩ ወሳኒ ስለ ዝኾነ። ማይ’ውን ንግሆ ተንሲእካ መስተዩኣን ሓጺብካ ክትህበንን ጸጸኒሕካ ክትከታተለንን ኣለካ። ነቲ ምስኣን ዝሓደረ ተረፍ ማይ፡ ሓዊስካ ክትህበን የብልካን። መስተዩኣን እንተ ረሲሑ፡ ጸጸኒሕካ ከተጽርየለን ይግባእ። ብሓጺሩ፡ ኣብ መብሊዒኣን ኮነ ኣብ መስተዩኣን ዘሎ ቀልቀለን ከተጽርየለን ኣለካ። ካልእ፡ እንተ ጠምየን ወይ ዝጎደለን እንተ ሃልዩ፡ ናይ ምንቃው ወይ ንሓድሕደን ናይ ምብልላዕ ምልክታት ይህባኻ’የን። ምስኡ፡ ካንሸሎኻ ዕጹው ክኸውን ኣለዎ፣ ወጺእካ ጸኒሕካ ናብኣን ክትኣቱ ከለኻ፡ ብደገ ዝመጽእ ሕማም ስለ ዘይትፈልጦ፡ ጫማ ቀይርካ ኢኻ ትኣቱ። ብጨራሩ ሕማም ከይኣትወካ’ውን ሬተ ወይ ላምሲያ ክትገብረለን ኣለካ። ስለዚ፡ ኣብ መፍረ ደርሁ ጽሬትን ክንክንን መሰረታዊ’ዩ።”

ንሳ ኣስዒባ፡ ብኸመይ ኣልፋ ኣልፋን ኣሕምልትን ትምግበንን ጽሬተን ትሕልወንን፡ ብክኢላታት ሚኒስትሪ ሕርሻ ሓጋዚ ስልጠና ከም ዝተዋህበትን ትገልጽ።

“ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ኣብ’ቲ ናይ ምድቓል መስርሕ ሓገዝን ምኽርን ሂቦሙኒ’ዮም። ንኽተባባዕ’ውን፡ ካብ ወጻኢ ዝመጽኣ ናይ ሓደ ወርሒ ዕድመ ዘለወን 100 ሓባ ጨቓዊት ሂቦሙኒ። ጻዕረይን ኣብ ተቐማጦ ሕምብርቲ ዝፈጠርኩዎ ጽልዋን ኣብ ግምት ኣትዩ ኸኣ፡ ካብ’ተን ብኤፍ-ዋን (F1) ዝፍለጣ ዓሌት ደርሁ፡ እንደገና 200 ጨቓዊት ዓዲሎሙኒ” ብምባል ከኣ፡ ንዝተገብረላ ሓገዝ ትሕብር።

እዚ ዝጀመረቶ ንጥፈታት መፍረ ደርሁን እንቋቑሖን፡ እቲ ቀረብ ብዝተፈላለየ ምኽንያት እንተበኹረ እንታይ ክንከውን ኢና? ዝብልን ካልእን ሕቶታት፡ ኣብ ኣእምሮኣ ዝመላለሱ ዝነበሩን መልሲ ክትረኽበሎም ዝደረኹዋን እዮም ነይሮም። ርእስና እንኽእለሉ ኣገባብ ከነማዕብል ኣሎና ዝብል ተበግሶ ክትወስድ ከም ዝገበሩዋ ድማ ብኸምዚ ተዘንቱ፡

“መጀመርታ፡ ካብ ሚኒስትሪ ሕርሻ ጨቓዊት ክንወስድ፡ ትሽዓተ ወርሒ ተጸቢና። ኣነ ከኣ፡ ክሳዕ ንሳተን ዝመጽኣ፡ ጠጠው ክብል ስለ ዘይደለኹ፡ ከሕቁፍ ወሲነ። ክሳዕ’ተን ናይ ወጻኢ ዝመጽኣ ከኣ፡ ክንድኣን ዝኾና ጨቓዊት ኣፍሪየ ጸኒሐ። ስለዚ፡ ምድቓል ተዓዊተሉ ዘለኹ’ዩ።”

ወ/ሮ ወይዘር፡ ኣብታ ሰለስተ ሚእቲ ትርብዒት ሜትር ዝስፍሓታ ገዛ፡ ሰለስተ ዓይነታት ደርሆ ማለት ናይ ወጻኢ፡ ናይ ሓበሻን ዝተዳቐላን ደርሁ ከተርብሕ ክኢላ ኣላ። ልዑል ክንክንን ናብዮትን ከኣ ትገብረለን። ኣብ ምሕደራ ቤት፡ ጽሬትን ንጽህናን ብዓቢኡ ኣብ ምክልኻልን ጥንቃቐን ጥዕና ደርሁ ኣበርቲዓ ሰርሐት። በዚ ከኣ፡ ምህርቲ እንቋቑሖ እናሰሰነትን ንዕዳጋ ኣቕረበትን።

እተን ናይ ወጻኢ ደርሁ፡ ዕፉን፡ ስርናይ፡ መሽላ፡ ዓሳ፡ ካልሺዩም፡ ጽጽዮ ናይ ጥረታት ተሓዋዊሱ’ዩ ዝዳለወለን። ምስኡ ከም ኣልፋ ኣልፋ፡ ኣሕምልትን ይምገባ። እተን ባዕላ ዘዳቐለተን ከኣ፡ ከም መሽላ፡ ዕፉን፡ ስምስም፡ ፍሩስኬሎን ጥረታትን ትምግበን።

ኣብዚ እዋን፡ ወ/ሮ ወይዘር ብቑጠባ ርእሳ ኽኢላ፡ ንኻልኦት ኣብነት ኮይና ኣላ። ካብ ሞያውያን ሕርሻ ብዝደለበቶ ፍልጠትን ሓበሬታን ከኣ፡ ካብዚ ዘላቶ ደረጃ ናብ ዝዓበየን ዘመናውን መፍረ ደርሁ ክትሰግር ትጽዕር ኣላ። ኣብ መጻኢ ዝሓሸ ስፍሓት መሬትን ዘመናዊ መጫጭሒ ደርሁ ወኒናን ኣዳቒላን ከኣ፡ እንቋቑሖኣ እትሸጠሉ ድኳን ክትከፍት’ሞ፡ ሓንቲ ካብ ብሉጻትን ኣብነታውያንን ኣውፈርቲ ናይ ምዃን ሕልሚ ኣለዋ።

ርእሰ ምኽኣል ሓደ ካብ ኣድማሳዊ ክብርታት ዕብየትን ምዕባለን እዩ። እዚ ብወ/ሮ ወይዘር መድሃኔ ዝተበገሰ ዕማም’ውን ኣካል ናይቲ ርእስኻ ምኽኣል ስለ ዝኾነ፡ ጽቡቕ መጻእን ዕብየትን ንምነየላ።

ፍናን ተኽለ

ቴክኖሎጂ ሕርሻ

“ዘይጥዑይ ኣመጋግባ፡ ዓመታዊ ልዕሊ 8 ትሪልዮን ዶላር የኽስረና’ሎ” መጽናዕቲ

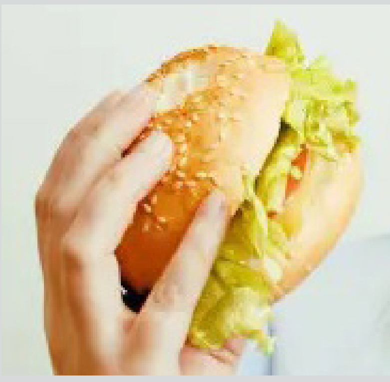

ውድብ መግብን ሕርሻን ሕቡራት ሃገራት፡ ኣብ 156 ሃገራት ዓለም ድሕሪ ዘካየዶ መጽናዕቲ፡ ብደረጃ ዓለም ምስ መግብን ሕርሻን ብዝተኣሳሰር፡ ዓመታዊ ክሳዕ 12 ትሪልዮን ዶላር ዝግመት ዘይተደልየ ወጻኢታት ይግበር ከምዘሎ ኣረጋጊጹ። ኣስታት 70% (8.1 ትሪልዮን ዶላር) ካብኡ፡ ብሰንኪ ጥዕና ዘይህብ ግጉይ ስርዓት-ኣመጋግባ ዝስዕብ ምዃኑ ድማ፡ እቲ ውድብ ኣብ’ቲ ጸጽዩ ዝዘርግሖ ውጽኢት መጽናዕቱ ኣፍሊጡ። ዜጋታት ዓለም፡ ብሰንኪ ዘይጥዑይ ስርዓት-ኣመጋግባ፡ ንኸም ሕማማት ልቢ፡ ወቕዒ፡ ሽኮርያን ጸቕጢ ደምን ዝኣመሰሉ ዘይተመሓላለፍቲ ሕማማት ብብዝሒ ይቃልዑ ከምዘለዉ፡ ዝጠቐሰ እቲ መጽናዕቲ፡ ኣብ ደረጃ ሞትን ስንክልናን ንኸየብጽሖም ዝገብሩዎ መጠን ሕክምናዊ ወጻኢታት፡ ልዕሊ’ቲ ኣከባብያዊ ዕንወትን ማሕበራዊ ዘይምዕሩይነትን ንዓለም ዘኽፍላ ዘሎ መጠን ዋጋ ምዃኑ ሓቢሩ።

ዘበዝሕ ካብዚ ምስ ምፍራይ፡ ምክፍፋልን ምህላኽን ኣስቤዛታት መግቢ ተኣሳሲሩ ዝስዕብ ዘይተደልየ ፊናንሲያዊ ወጻኢታት፡ ብዝያዳ ኣብ’ተን ልዑል መጠን እቶት ዘሎወን ሃገራት ከምዝርአ’ውን እቲ መጽናዕቲ ጠቒሱ። ብመሰረት እቲ መጽናዕቲ፡ እቶም ናብ ጥዕናዊ ሓደጋታት ዘምርሑ ቀንዲ ረቛሒታት 13 ኲይኖም፡ ካብ ኩሎም ኣእካል፡ ጥረታት፡ ፍረታትን ኣሕምልትን እኹል ዘይኮነ ዓቐን ምውሳድ (ምምጋብ)፡ ልዕሊ ዓቐን ሶድየም ምውሳድ፡ ከምኡ ድማ ስብሒ ዘሎዎን ዝተመስርሐን ስጋን ብልዑል ዓቐን ምምጋብ የጠቓልሉ።

ምንጪ፦ www.fao.org/newsroom/detail/SOFA2024-8-trillion-in-annual-hidden-health-costs/en

ውሑስን መኣዛውን መግቢ ንኹሉ፣ ኣብ ኩሉ!

ምስ ሚኒስትሪ ሕርሻ ብምትሕብባር ዝዳሎ ዓምዲ - ንሕቶን ርእይቶን በዚ ዝስዕብ ኣድራሻ ተወከሱ ጨ/ህዝባዊ ርክባት፦ ቁ.ስልኪ 182225/ 08371501 - ቁ.ሳ.ፖ 1048 (ለይ-ኣውት - ሶፍያ ፍቓዱ/ ፋጥማ እስማዒል)

ሽባብ
ሃማመተኤ

ሓሳባት

መስከረም፡ ቅነ ንቕሎ

ስምኦን ወልደሚካኤል

ኣብ መስከረም፡ እተን ፍልጠት እናዛረያ ንኣእምሮ ተመሃሮና ከጅርድና ሰብና ኣብ ዘለዎ ዝተተኽላ ኣብያተ ትምህርቲ፡ ተዓጽየ ንዝኸረመ ኣፍደገአን ዝኸፍታሉ ግዜ ብምዃኑ መኣዲ ፍልጠት ዝባረኸሉ ወርሒ’ዩ። ትምህርቲ ንሰባት ንመጻኢ ከም ዝጠቕሙ ገይሩ ኣዳልዩዎም ዝጸንሕ መድሎ ስለ ዝኾነ፡ ንጽባሕ ተዳልዮም ዝጸንሑ ቅሩባት መንእሰያት ንምፍራይ ኣብያተ ትምህርትና ካብ ዕረፍቲ ተመሊሰን ማዕጾአን ይኸፍታ ኣለዋ። እታ መቑሕ መግዛእቲ ንምስባር ብረት ኣልዒልና በረኻ ዝወጻእናላ መስከረም፡ መቑሕ ድንቁርናን ድሕረትን ንምኽርታም፡ ናውቲ ምህሮ ኣልዒልና ናብ ቤት ትምህርቲ ንኸደላ መንቀሊት ሓርነት እያ።

መሬትን ኣብኣ ዘሎ ኩሉን እቲ ዝበለጸ ህያብ ተፈጥሮ ምዃኑ ኣብ መስከረም ዘይስወጦ ሰብ የለን። እዛ ዕለት መጽአ ማእልያ ዘይብሉ ጽባቐ ትቕርበልና መሬት፣ ብስሰዐን ዕሸነትን ደቂ ሰባት እናሻዕ ስልማታ እናተቐንጠጠት ክትቅንዞ ከም ዘይጸንሐት፡ ኣብ መስከረም ጽባቐኣ ከም ዘይተሓንኮኹ ከተርኢ ብዕምበባ ተሰሊማ፡ ጋማ ከም ዝኣሰረት መርዓት ውኖኻ ዝምንዝዕ ጽባቐ ክትፈጥር ኣይግድሳን። ጎቦታት ነቲ ብወዲ ሰብ ዝሰንበረን ዝማደወን ገጹ፡ ብዕምበባ ገርገለ መስቀለ ሸፊኑ፡ ቃንዛ መውቃዕቲ ፋሰን ምሳርን ውሒጡ ብሓጕስ ይፍንሸር ኣሎ። ሰብ ብዘይ ክዳን ዕሩቕ እንካብ ኮነ፡ መሬት ብዘይ ብቑሊ ከኣ ዕሩቕን ድሩቕን’ዩ። ከምቲ ሰብ ንዝተቐደ ክዳኑ ለጊቡ ዕርቃኑ ክኸድን ዝጋደል፣ መሬት ከኣ ዕርቃን ሕፍረታን ብሳዕረ ማዕሪ ክትሸፍን ላሕ ኢላ ከሪማ፡ ኣብ መስከረም ብዕምበባ ተኳሒላ ርኣዩኒ ትብል ኣላ።

መስከረም ገሸን ዝኸረማ ኣዕዋፍ ዘራእቲ፡ ካብ ቆጽሊ ናብ እኽሊ ዝደርስሉ ዕለት ምዃኑ ጸብጺበን፡ ናይ መጻእና መልእኽቲ ብጨቕ ጨቕታዊ ቋንቋን ዕስለኣዊ ኣናፍራን ዘመሓላልፋሉ ግዜ’ዩ። ከምዛ ዝዘርኣን ዝጸሃያን መሸላ ክወልድ ምስ መዓጉ፡ ዕፉን ከጭሕም ምስ ኣሰገነ እየን ዝቀላቐላ። ፍረ ዘራእቲ ሓረስታይ ቅድሚ ዋናኡ ብኣዕዋፍ ሰማይ’ዩ ዝባረኽ። ወንጭፍ እንከላ’ሞ ኣበይ ቀሲንካ ከይብላዕ! ምስቲ ኣብ ዋላ ተሰቒሉ ወር ዝብለን ብዓል ወንጭፍ እናተዃለማ ሸዊት ከይለቐማ ግን ኣይውዕላን። ንጽባሕ ምቕማጥ ስለ ዘይፈልጣ ግዳ ንሸዓ ጸጊበን ንእዝኒ ዘጽግብ ድሃይ’ኳ ይህባ።

መስከረም፡ የውሃንስን መስቀልን ሓዊስካ ብርክት ዝበለ ዓበይቲ በዓላት ዝካየደላ ወርሒ ብምዃና፡ ሓረስታይ ትንፋስ ዝመልሰላ ውዕውዕቲ ወርሒ’ያ። ኣርዑት ኣብ ክሳዶም ተሰቒላ “ንዓ ሆ” ክበሃሉ ዝኸረሙ ኣብዑር፡ ማሕረሶም ወዲኦም ኣብቲ ንኣብዑር ጥራይ ዝፍቀድ ሕዛእቲ በሊያም ጸጊቦም መሬት ክጽሕትሩ ዝጅምርሉ ቅነ ጽጋብ’ያ። ኣርዑት ካብ ክሳዶም ምስ ወረደት፡ ልሙዕ ሳዕሪ በሊያም ምስ ጸገቡ፡ ኣመት ነብሶም ክገብሩ ኣላማት ከጫንዉ ይጅምሩ። ቅነ ፍትውትው ስለ ዝኾነ ኩሎም እንስሳታት በብቛንቋኦም ፍቕሮምን ደስታኦምን ይገልጹ። እንስሳታት ኣብ ፍቕሪ ዘይሓንኩ፡ ዘይጋገዩ፡ ዘይዕምጹ ፍጡራት እዮም።

ኣብ ጥሪ ዳስ ተኺሉ ክውገን ዝወጠነ ሰብ’ውን ኣብዚ ቅነ ሕልፊ ካልእ እዋን ቍሊሕ የብዝሕ። ማይ ጻጉሚን ዝፈሰሶ ነብሲ ጕርዞ ቀባእባእ እዩ ዝብል። እዚ ቅነ ነቶም “መልክዐኛ ኣበረኛ” ዝብሉ ጽባቐ ዘፍርሖም ውሑዳት ዘይዕዱላት ተካል ቅነ’ዩ። እቲ ጽቡቕ ዘየፍትወሉ ውቃበኦም ተወዚ ብዝበልዎ መልክዒዐን ተመላኺዐን ቀለብለብ ዝብላ ኣዋልድ ብምርኣይ ይሕረድ ግን ይኸውን! ንመልክዕ ከተድንቐ እምበር ክትፈርሆ ወይ ክትጠራጠሮ ግቡእ ኣይኮነን። ጽባቐ ናብ እንዳ ፍቕሪ ዝወስድ መገዲ ናይ ምጽራግ ክእለት ኣሎዎ። ጽባቐ ዓዳሚ’ዩ። ከምቲ ንጽብቕቲ ዕምበባ ካብ ጽንጽያ ክሳብ ንህቢ ዝዓልባ፡ ንጽብቕቲ ጓል ከኣ ሓደ ንዘወስዳ ኩሉ’ዩ ዝዝንብያ። ልቢ ጉበዝ ፍቕሪ ምዒጓ ኣይት’ኽእልን’ያ። ንሕፍረት ኣብ መጽንሒኡ ኣጽኒሑ ልቡ ዝዓቘረቶ ብኣፍ ክድውሽሖ ግድን ይኾኖ። ምስ ዕብዳን ወይ ድፍረት ከኣ ኣይሕሰብን። መስከረም፡ ድላይካ ንምርካብ ከም ድላይካ ትኾነሉ ወርሒ እያ።

ኤርትራውያን ምእንቲ ነባሪ ሰላምን ክብረትን፡ ነቲ ዓለም ዝፈረደቶ ጽሕፍቶ ደርቢና ጽሕፍቶና ንምጽሓፍ ናብ ገድልን ተጋድሎን ዝነቐልናላ ወርሒ’ያ። ድልይና ንምርካብ ንበረኻ ወጺእና። እቲ ንንፋስ ሓርነት ረጊጡ ኣብ ሰማይ ኤርትራ ኣራጢጡ ዝነበረ ጸሊም ደበና መግዛእቲ፡ በታ ዓዋተ ብድላዩ ንበረኻ ወጺኡ ዝተኮሳ ተኾሰ ሓርነት ተበቲዑ። ሓረስታይ ሃገርና ‘ቍራዕ ሓምሊ ውጻእ ቍራዕ ጠስሚ እቶ’ ኣብ ዝብለሉ ወርሒ፡ ተጋደልቲ ሃገርና ከኣ ነዚ ቅንየታዊ ተረት’ዚ ሒዞም ‘ባዕዳዊ መግዛእቲ ይውጻእ ሓርነት ይምጻእ’ ኢሎም። እቲ ሓዊ ብማይ ምጥፋእ ምስ ኣቐበጸ፣ ንሓዊ ብሓዊ ንምጥፋእ ዓዋተ ዝሸርጠጣ ክርቢት ዘዝኣኸለ ኤርትራዊ መንእሰይ ሳላ ዘሳወሮ፡ ዝመጽአ ወራሪ ዝሓረሉ ባርዕ ሰውራ ኮይኑ። ኣብ መስከረም ዝተናኸሰት ቍልዒ ገድሊ ዘመነ ጭልምልም ሓሊፋ ናብ መግዛእቲ ዝእርብድ ነበልባላዊ ባርዕ ዓሪጉ። በርቅን ነጎዳን ኣባጅጎ ማይ ከም ዘዝነበ፡ ተኹሲ ኤርትራውያን ከኣ ሓርነት ኣዝኒቡ።

መስከረም እምበኣር ቅነ ሓጐስ፡ ቅነ ንቕሎ፡ ቅነ ምኽፋት እያ። ናብቲ ውቁብ መጻኢና ዘብጽሕ በሪታት ዝኽፈትሉ እዋን ንቕሎን ተበግሶን ኮይና ኣብ ታሪኽ ኤርትራ ተመዝጊባ ንረኽባ። ካብ ጭቃ ክራማትን ታኼላ መግዛእትን ወጺእና ናብ ቀውዕን ናጽነትን፣ ካብ ክረምታዊ ዕረፍቲ ናብ ምጅማር ትምህርቲ ንሰጋገረላ ወርሒ’ያ። ርሑስ ምጅማር ትምህርቲ ንኹሎም ተመሃሮን መምህራንን።

ልቦና

ኣነቓቓሒ ዛንታ

ሱራፌል ተ.

ዓሰቢ ንእሽተይ ትዕግስቲ

ሓደ መንእሰይ፡ መወዳእታ ዓመት ናይ ኮለጅ ትምህርቱ ምስ ኣኸለ። ናይ መወዳእታ ዓመቱ ምዃኑንን ኣብ መመረቕታኡ ዝጸብያ ዝበለጸትን ዝፈጠነትን ዝብህጋ መኪና እንተ ዘይኩይኑ ካልእ ከም ዘይምነን ንኣቦኡ ነገሮ። ኣቦኡ ኣይኮነን መኪና፡ ደሴት ምሉእ ከግዝእ ዝኽእል ዓቕሚ ነበሮ።

መዓልቲ መመረቕታ ኣኸለ። ኣብ ገዛ ምስ ኣተወ፡ ኣቦኡ ናብ ክፍሉ ክመጽእ ጸወዖ። “ትምህርትኻ ብምውዳእካ ኣመና ተሓጒሰ ኣለኹ፣ ከማኻ ጥዑም ውላድ ዓሰርተ መዕበኹ፡ ብኹሉ እንተናኻ ከኣ ተሓቢነን ኩሪዐን እየ፡” ብምባል ሓንቲ ብዘብረቕርቕ ወረቐት ዝተጠቕለለት፡ ብሓንቲ ጉምቦ ኢዱ ክትትሓዝ ትኽእል ህያብ ሃቦ። እቲ መንእሰይ ዝጽበያ ዝነበረ፡ ኣመና ዝጌጸት መኪና እያ። ሕማቕ እናተሰመዖ ነታ ህያብ ብህንጡይነት ከፈታ። ‘ቅዱስ መጽሓፍ’ ዝብል ኣብ ገበር መጽሓፍ ምስ ርኣየ፡ ብሕርቃን፡ “ካብዚ ኵሉ ሃብትኻስ ቅዱስ መጽሓፍ ክትህበኒ፡” ብምባል ነቲ መጽሓፍ ደርብዩ ወጽአ። ብእኡ ኣቢሉ ኣይተመልሰን። ከይተረኣኣዩ ድማ ነዊሕ ዓመታት ሓለፈ።

እቲ መንእሰይ ኣብ ንግዲ ተዋፊሩ ዕዉት ሰብ ኰነ። ሃብተመን ጥጡሕ ሓዳር ገበረን። ‘ኣቦይ ኣሪጉ ይህሉ’ዩ እሞ ኸርእዮ ጽቡቕ’ዩ፡’ ኢሉ ሓሰበ። ናብ ኣቦኡ ክኸይድ መዓልቲ ከይወሰነ ግን መልእኽቲ መጽኦ። ኣቦኡ ከም ዝዓረፈ፡ ኵሉ ሃብቱ ከም ዘውረሶን መጺኡ ኣመቱ ክገብርን ዝገልጽ መልእኽቲ ነበረ።

ናብ ገዛ ኣቦኡ ምስ ከደ፡ ጣዕሳን ሓዘንን ጕልበቦ። ኣብታ ናይ ኣቦኡ ክፍሊ ምስ ኣተወ፡ ነታ ኣብ መዓልቲ መመረቕታ ዝገደፋ መጽሓፍ ርኣያ። ኣልዒሉ ክገናጽላ ጀመረ። ኣብ መንጎ እቲ መጽሓፍ ሓደ ‘ቅብሊት’ ርኣየ። እቲ ‘ቅብሊት’ ብመዓልቲ መመረቕታኡ ዝተቘርጸ ናይ ሓደ ትካል ቅብሊት ነበረ። እታ ቅብሊት ናይ ምንታይ ምዃና ምስ መርመራ፡ ቅብሊት ናይታ ዝብህጋ መኪና ድማ ነበረ።

***

Inspiratinalstories.com

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ደቀምሓረ

ክፍለማርያም ተስፋዝጊ ኣባዲ፡ ወደይ ሃብቶም ክፍለማርያም ተስፋዝጊ ስለዝዓረፈ፡ ኣነ ምስ ወላዲቱ ነገሰት ሃብትኣብ ዘርኡ ወረስቱ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለ ዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን25/9/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ምስጋና

ብዕረፍቲ ብልቢ እፍቅሮ ክቡር ኣቦና ጉዳም ተጋ/ገብረእግዚኣብሄር ቀሺ ተወልደመድህን (ባሻይ) ኣብ ግዜ ሕማሙ ዝተመላለስኩም፡ ኣብ መቓብር ሓርበኛታት ጸጸራት ዝቃበርኩምና፡ ኣብ ገዛና ዝተመላለስኩምን ካብ ወሻጥን ወጻእን ብምደዋል ዘጸናናዕኩምናን ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘና ነምዝዮጸና ነፍልጥ።

ደቁን ምሉእ ስድራቤቱን!

ምስጋና

ብዕረፍቲ ክብርቲ ብፅልቲ ቤተይ ወ/ሮ ኣመተ በዩን ጉብረ፡ ዝተሰምዐ መሪር ሓዘን እናገለጽኩ፣ ክሳብ እምባደርሆ ብምኻድ ዝቃበርኩምናን ኣብ ገዛ ብምምልላስን ካብ ወሸጢን ወጻኢ ሃገርን ብስልክን ኢመይልን ዘተሓዘንኩምናን ዘጸናናዕኩምናን የቐንየልና ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘና ነምዝዮጸና ንሕብር።

ብፅል ቤታ ኣቶ ግርማይ ይሕደጎ ወ/ዝጊ ምስ ስድራቤት

ምስጋና

ብዕረፍቲ ወድና ተጋ/ተኽለ ኣብርሃ (ኢሰታዝ ተኽለ) ዝተሰምዐና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ሕማሙ ዝተመላለስኩም፡ ሪሳ ካብ ሃገር ጀርመን ኣብ ምፍናውን ኣብ መዓርፎ ነፈርቲ ኣስመራ ኣብ ምቕባልን ዝተሓበርኩም፡ ኣብ መቓብር ሓርበኛታት ኣስመራ ዝቃበርኩምናን፡ ኣብ ገዛና ብምምልላስን ብቴሌፎንን ኢ-መይልን ዘጸናናዕኩምናን፡ ሕሰም ኣይትርከቡ የቐንየልና እናበልና ሓዘና ንገልጽ።

ኣዲኡ ወ/ሮ ደሃብ ኣብርሃ ምስ ምሉኣት ቤተሰብ

ምስጋና

ብዕረፍቲ ኣዝዩ ዘፍቅርናን ዘኽብርናን ክቡር ብፅል ቤተይ ኣቶ ተስፋይ መለስ ወልደሚካኤል ዝተሰምዐ መሪር ሓዘን እናገለጽኩ፡ ኣብ ዓዲከለም ንእሽ ዞባ ሰረጀቃ ብምኻድ ዝቃበርኩምና፡ ኣብ ገዛና ብምምልላስን ካብ ወሻጥን ወጻእን ብቴሌፎንን ዘጸናናዕኩምና ቤተክህነት፡ ቤተሰብ፡ ፈተውትን ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘና ነምዝዮጸና ንገልጽ።

ብፅልቲ ቤቱ ወ/ሮ ዘውዲ ኣብርሃ
ምስ ደቃንን ምሉኣት ስድራቤትን

ምስጋና

ብዕረፍቲ ኣዝዩ ዘፍቅራን ዘኽብራን ብፅልቲ ብቴይ ወ/ሮ ኣመተጽዮን ኣሰፋው ካሕሳይ፡ ዝተሰምዐ መሪር ሓዘን እናገለጽኩ፣ ኣብ ገዛን ሆስፒታልን ዝበጻሕኩሞ፡ ምስ ዓረፈት'ውን ዝቃበርኩምና፡ ኣብ ገዛ ተመላለስኩምን ካብ ወሻጥን ወጻእን ብምድዋልን ዘጸናንዕኩምና፡ ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ነመስግን።

ብፅልብቲ መም/ ኢያሱ ክፍላይ
ምስ ደቂይን ምሉኣት ስድራ-ቤትን

ወላዲተይ ወ/ሮ ኣበባ ዑቕቡ ክፍሉ፡ ብዕለት 12/08/2025 ኣብ ረጂስትራር ሳዕለዋይ ቤ/ፍ ኣስመራ ቀሪባ፡ ነቲ ውልቃዊ ንብረታ ዝኾነን ብስማ ብዕለት 05/12/2026 ብፍይ ክፍሊ ቤ/ጽ ካዳስተር መለለዩ ቑጽሪ 1/010045 ሊብሬቶ ዝተዋህቦ፡ ኣብ ዓዲ-ጓዕዳድ - ፕሎት 34 - ቁ.ፓርሰል /ዞን 0 - ፓርሰል "H" ዝርከበ፡ኣብ 250 ት/ሜ ዝተደኮነ 2 ክፍሊ፡ 1 ክሽን 1 ዓይኒ-ምድርን ዝሓዘ ተራ-ገዛ፡ብቁ.342/2025 ብዝተመዝገበ ውዕል ወሂባቶ ንዳይ ንኣመልካቲት ወ/ሮ ሸዋየ ኣለም ተኽለ ስለ ዝሃበትኒ'ሞ ናብ ስመይ ከመሓልልፎ ስለ ዝደለኹ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ምልክታ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ፡ ሕጊ ብዘፍቅዶ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤ-ፍርዲ ናይ መኣገዲ ትእዛዝ ወይ ናይ መወዳእታ ወሳኔ (ይግባይ ተባሂሉሉ እንተኾይኑ) ሒዙ፡ ናብ ቤት-ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪን ቤ/ጽ ካዳስተርን ይቕረብ። እንተ ዘይቀረበ ግን፡ ማስርሕ ምትሕልላፍ ስም ከም ዝፍጸም ኣፍልጥ።

ወ/ሮ ሸዋየ ኣለም ተኽለ

ምስጋና

ብመስዋእቲ ንፈትዋ ሓብትና ጉዳም ተጋዳሊት ሓዳስ ሰረቀብርሃን ዝተሰምዐና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ሬሳ ካብ ኡጋንዳ ኣብ ምፍናው ብገዝዞን ንዋትን ዝሓገዝኩም፡ ኣብ ስነ-ስርዓት ቀብራ ዝተሳተፍኩም፡ ካህናት፡ ቤተሰብን ፈተውትን፡ ገዛና ብምምልላስን ካብ ወሽጢን ወጻእን ብቴሌፎን ዘጸናናዕኩምናን የቐንየልና ሕሰም ኣይትርከቡ ንብል።

ኣሕዋታን ደቃን ምሉኣት ስድራቤትን

ምስጋና

ብዕረፍቲ ክብርቲ ጓልናን ሓፍትናን ኢለን ብርሃ ገብረእግዚኣብሄር፡ ዝተሰምዐና ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ዓዲ ከበቲ (ጊናባ) ን/ዞባ መንደፈራ ዝቃበርኩምና፡ ኣብ ገዛና ብምምልላስን ካብ ወሽጥን ወጻእን ብቴሌፎንን ዘጸናናዕኩምና የቐንየልና ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘና ንገልጽ።

መላእ ስድራቤት

ምስጋና

ብመስዋእቲ ዘፍቅሮ ብፅል ቤተይ ክብርኣብ ግርማይ ክፍሉ፡ ዝተሰምዐ መሪር ሓዘን እናገለጽኩ፣ ኩሉኹም ዝቃበርኩምናን ኣብ ገዛና ብምምልላስን ብቴሌፎንን ዘጸናናዕኩምናን የቐንየልና ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘና ንገልጽ።

ብፅልቲ ቤቱ ሳባ ጺጋይ ምስ ኣዲኡ ወ/ሮ ኣበባ መሓሪ ምስ ሙሉኣት ስድራቤትን

ምስጋና

ብዕረፍቲ ዘፍቅሮ ክቡር ብፅል ቤተይ ጆሜትራ ተወልደ ጉብረ ገብረስላሴ (ባርያ) ዝተሰምዐና ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ሓዙሓዘ ዝቃበርኩምና፡ ኣብ ገዛና ብምምልላስን ካብ ወጻኢ ሃገር ብቴሌፎንን ዘጸናናዕኩምና፡ ሕሰም ኣይትርከቡ የቐንየልና እናበልና ምስጋናና ነቕርብ።

ብፅልቲ ቤቱ ብሪ ሓጎስ
ምስ ምሉእ ስድራቤት

ወ/ሮ የዲት ሳሙኤል ተኽለሚካኤል፡ ዝተፈቕደለን ናይ ምጽራይን ምስላጥን ንግዳዊ ትካለን "ይናብኤል ምጽራይን ምስላጥን" (YNABEL CLEARING & FORWARDING) ተባሂሉ ክሰየመለን ስለዝሓተታ፡ እዚ ናይ ንግዲ ስም ቅድሚ ምምዝጋቡ ዝቃወም ኣካል እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ካብ ሕጋዊ ቤት ፍርዲ መኣገዲ የቕርብ። እንተዘይቀርቡ፡ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቖጺሩ እዚ ናይ ንግዲ ስም ከምዝምዝገብ ነፍልጥ።

ክፍሊ ወሽጣዊ ንግዲ

ብስም ነጃብ ንጉሰ ተወልደመድህን ዝተመዝገበ፡ ብቑ.ፍ.ዋ.ን ASL00043205 ዝኾነ፡ ኣብ ዞባ ማእከል ን/ዞባ ዕዳጋ ሓሙስ ጎደና ሞንሎ ቁ.ገዛ 93 ዝርከብ ናይ ዱኳን ትካልይ፡ ንኣቶ ሙሉጌታ ገብረሚካኤል ባልቻ፡ ኣድራሻ ዞባ ማእከል ን/ዞባ ኣኽርያ ጎደና 113-1 ቁ.ገዛ 320 ካብ ዕለት 01/06/2025 ክሳብ ዕለት 31/05/2026 ኣካርየ ስለ ዘለኹ፣ ዝቃወም ምስ ዝህሉ፡ እዚ ምልክታ እዚ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ፡ ስልጣን ዝለዎ ቤት ፍርዲ ተቓውሞኡ የቕርብ። እንተዘይቀሪቡ፡ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቖጺሩ እቲ ናይ ክራይ ውዕል ሕጋዊ ምዝገባ ከምዝፍጸመሉ ነፍልጥ።

ነጃብ ንጉሰ ተወልደመድህን
ሕጋዊ ወኪል ፊቨን ተወልደመድህን ገብሩ

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

ASMARA MINING SHARE COMPANY

VACANCY ANNOUNCEMENT

ASMARA MINING SHARE COMPANY

Abo Street, No. 178, House No. 16
Gejeret, P.O. Box 10688

Tel. ++291-1-153986
Asmara, Eritrea

Asmara Mining Share Company is inviting applicants for the following position;
Process Plant Project Metallurgist
Number required – (3)
Type of contract – Indefinite

Major Duties and responsibilities

- Conducting metallurgical test projects in order to improve the operations of process plant.
- Prepare daily, weekly monthly, yearly met accounting reports.
- Involve in Geo-Metallurgical sample testing, interpretation and presentation of results.
- Planning
- Implementation
- Data Controlling

TASK DESCRIPTION EXPANDED TO CORE PERFORMANCE AREA

1.Planning

- Participate "Toolbox Meetings" every morning and then plan the day's activities depending on priorities.
- Mid, Long term planning of met plant performance in conjunction with others to meet strategic goals.

2.Implementation of the Plan

- Ensure that staff follows all safety & health rules and regulations.
- Responsible for housekeeping on a daily basis.
- Ensure that the necessary samples are taken for met accounting (Assist when required).
- Assist with optimising unit operations to conform to industry best practice.
- Assist in the investigations of deviations in plant performance by assisting in carrying out plant surveys; detailed metallurgical laboratory testing and coordinating analysis of samples by external service providers
- Assist with optimising unit operations to conform to industry best practice.
- Ensure test work is completed by technicians. (Assist when required).
- Conduct/supervise the sample surveys, such as ore grade, moisture, specific gravity and whatever else is required.

3.Data Controlling

- Record the collected data in respective folders.
- Record the results of the plant optimization tests
-

Profile: Qualifications and Experience

Qualifications:

- Diploma or Degree in Science/ Chemical Engineering/Metallurgy

Knowledge and Experience:

- 3+ years relevant experience

Technical Skills	Behavioural Skills
Computer Literacy (MS Office – Intermediate,)	Communication (English and local language)
Understanding relevant policies	Team Player
Attention to detail	Interpersonal Relations
Analytical skill	Integrity
Safety and environmental skills	Prioritizing skills & multi-skilling
Problem solving skill	Ability to work towards strict deadlines
Metallurgical/Chemical experience	High level of accuracy
	Discretion
	Self-motivation
	Decision Making

Unique requirement: able to work on 2/1 week off roster, including night shift work

General Information and other requirements:

- **Place of Work:** AMSC Site
- **Type of contract:** Indefinite Period
- **Salary:** As per the Company salary scale

Additional requirements for Nationals:

- Having fulfilled his/her National Service obligation and provide evidence of release paper from the Ministry of Defense.
- Present clearance paper from current/last employer.
- Testimonial documents to be attached (CV, work experience credentials, a copy of your National Identity Card, etc.).
- Only shortlisted applicants would be considered as potential candidates for an interview.
- Application documents will not be returned to the sender.
- All applications should be sent through the post office.
- Deadline for application: 7 days from the day of publication in the Newspaper.

- **Address: Please mail your applications to;**
  Asmara Mining Share Company,
  P. O. Box 10688 Asmara, Eritrea
- **Applicants shall be required to send a copy to:**
  Mineral Resources Management
  P.O. Box – 272
  Asmara
- **Note to Eritrean applicants:**
  Please send a copy of your application to
  Aliens Employment Permit Affairs,
  P. O. Box 7940 Asmara, Eritrea

ወ/ሮ ዮዲት ሳሙኤል ተኽለሚካኤል፡ ዝተፈቕደለን ናይ መሸጢ መጋዘኒ ኣቕሑን ስራይ ክዳውንትን ንግዳዊ ትካለን፡ "ይናብኤል ቡቲክ" (YNABEL BOUTIQUE) ተባሂሉ ክጸዊዓለን ስለ ዝሓተታ፣ እዚ ናይ ንግዲ ስም ቅድሚ ምምዝጋብና ዝቃወም ኣካል እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ካብ ሕጋዊ ቤት ፍርዲ መአገዲ የቕርብ። እንተዘይቀሪቡ፡ ዝቃወም ኣካል ከም ዘየለ ተቖጺሩ እዚ ናይ ግዲ ስም ከምንምዝግቦ ነፍልጥ።

ክፍሊ ወሃቢ ንግዲ

ዝኽሪ መስከረም
ካብ ካይሮ ክሳብ ኣዶብሓ

ነጸረኣብ ኣዛዚ - ከረን

(መበል 12 ክፋል)

መጥቃዕቲ ሽዕብን መስዋእቲ ሽምሲን - ጥሪ 1965

መሓመድ ስዒድ ኢብራሂም ሽምሲ፣ ኣብ ግዜ ፈደረሽን ኣባል ፖሊስ ዝነበረ መንእሰይ እዩ። ናይታ ኣብ ሽዕብ ዝነበረት ነቑጣ ፖሊስ ኣዛዚ ድማ እዩ ነይሩ። መሓመድ ስዒድ ሽምሲ ሓደ ካብቶም ኣብ 'ሓረካ' ዝተወደቡ ቀዳሞት ኣባላት ፖሊስ ኤርትራ እዩ። ሓረካ ብዘውጽኣቶ መደብ መሰረት፣ ሽምሲን ብጾቱን ብመንገዶም ሰውራ ክጅምሩ ክልተ ግዜ ፈተነታት ኣካይዶም እዮም።

ኣብቲ ካልኣይ ፈተኑ፣ እዞም ብዑመር ናስር ሽም ዝፀምረሑ ተቓለስቲ፣ ብረት ዝጸዓኑ መኪና ካብ ባጽዕ ሐዚም እናወጹ ከለዉ፣ ብኣንጻሮም ካልእ መኪና ስለ ዝመጸት፣ ናይ ፖሊስ መሲሉዎም ካብ መኪና ወሪዶም ደፋዕ ሓዙ። እንተኾነ ናይ ሲቪል ስለ ዝነበረት ትኽ ኢላ ናብ ሕርጊጎ ሓለፈት። ዑመር ናስር፣ ኣብ ትሕቲ ቢንቶ ደፋዕ ሐዙ ጸኒሑ፣ ኾኑ ናብ ብጾቱ ከይተጸንበረ ከሎ ብጾቱ ብተነብተነብ መኪና ኣልዒሎም ጉዕዞም ተመርቀፉ። ዑመር ዝወደቦም ክልተ ዋርድያ ዝነበሩ፣ ንሱ ምስኦም ከም ዘየለ ምስ ኣረጋገጹ ክጠራጠሩ ጀመሩ። መሓመድ ስዒድ ሽምሲ እቲ ዘጋጠመ ጸገም ገሊጹ እናጸናንዖም መንገዶም ቀጸሉ። ኣብ ዓንሞባሳ ምስ በጽሑ፣ እቶም ሰለስተ ንሽምሲ ዋርድያ ክንወጽእ በሉዎ እሞ 'ሕራይ' በሎም። ንዋርድያ ኢሎም ቀሩብ ፍንትት ምስ በሉ ብእኡ ገይሮም ሃደሙ።

ድሕሪዚ ብዋል ሽምሲ ኣንፈት መንገዶም ናብ ባርካ ከቕንዑ እኳ እንተሓሰቡ፣ ጎምሓድ እድሪስ ኣቐዲሙ ምስኦም ኣብ ዓሰብ ዝነበሩ ፖሊስ ብዛዕባ መደቡ ተሰማሚዖም ስለ ዝነበሩ፣ መሪሑዎም ንመንገዲ ዓሰብ ቀጸሉ። ሰለይቲ ኢትዮጵያ ይከታተሉዎም ስለ ዝነበሩ ከኣ ኣብ ከባቢ ኢረፋይለ ምስ በጽሑ፣ ብሰማይ ነፈርቲ ብመሬት ፖሊስ ሰራዊት ኣዕለቕለቑ። እቶም ተቓለስቲ ኣብ ድንብያ ከሶሄል መሓመድ ናስር ወዲቖም ኣብ ክልተ ተመቒሎ። ኣብቲ ድንብያ መሪሒ መንገድን ካብ ቀሰቲ ናይታ ጉጅለን ዝነበረ ጎምሓድ እድሪስ ተሰውአ። ድሕሪ መስዋእቲ ጎምሓድ ከኣ እታ ጉጅለ ኣንፈታ ጠፊኡዋ ዝገደደ ፋሕ ብትን ኮነ። ሽዑ ሽምሲ ናብ የመን ወይ ሰዑድያ ንምስጋር መደበ። ምስ ዓሰርተ ዝኾኑ ብጾቱ ኣብ ምድላው ከሎ ድማ ጸላኢ ፈሊጡ ብሰራዊትን መራኽብን ንየማንየም ባሕሪ ኣብ ትሕቲ ጥብቂ ምክትታል ኣእተዎ።

ድሕሪዚ ፋሕፋሕ ኮይኑ፣ መሓመድ ስዒድ ሽምሲ ኣብ ቡሪ ምስ ክልተ ብጾቱ ጥሪሓ ተረፈ። ካልኦት ብጠዘጥማጥም ዝማሰሎም ስጉምቲ እናወሰዱ ተበታተኑ። ዝበዝሑ ካብኣቶም ኣብ መንገዲ ኣብ ኢድ ጸላኢ ከም ዝወደቑ ይንገር። እቶም ኣብ ኢድ ጸላኢ ዝወደቑ ብዘስካሕክሕ ሓበሬታ ድማ እቲ ዝሓብኡዎ ብረት እውን ብፖሊስ ተረኺቡ ካብቲ ተሓብኡሉ ዝነበረ ተፋሒሱ ወጸ። ብድሕሪዚ ዑመር ናስር ሽም ናብ ጀብሃ ክጽንበር ከሎ፣ መሓመድ ስዒድ ሽምሲ ድሕሪ ብዙሕ ሽግር ናብ ሰዑዲ ዓረብ ክሰግር ዕድል ረኸበ። ምስቶም ቀዳሞት ናብ ሶርያ ንታዕሊም ዝተላእኩ ድማ ተጸንበረ።

ጎምሓድ እድሪስ

መሓመድ ስዒድ ሽምሰ

መሓመድ ስዒድ ሽምሲ ኣብ ሶርያ ወተሃደራዊ ታዕሊም ወሲዱ ኣብ ሚያዝያ 1964 ሜዳ ኤርትራ ምስ ኣተወ፣ በቲ ግዜ'ቲ ዝለዓለ ሓላፍነት (መራሒ ጋንታ) ተዋሂቡ። ጋንታ ሽምሲ ምስ ካልኦት ጋንታታት ኣብ ዝተፈላለየ ወግኣት ተሳቲፋ እያ። ናብቲ ዝያዳ ክትነጥፈሉ ዝተዋህባ ከባቢ ኣብ ዝነበረቶ ምንቅስቓስ ግን ሓደጋ ወደቓ። ሽምሲ፣ ፈለማ ነታ ባዕሉ ኣዛዚኣ ዝነበረ ነቑጣ ሽዕብ ከጥቅዕ እዩ መሪጹ። ብ13 ጥሪ 1965 ከኣ ንነቑጣ ፖሊስ ሽዕብ ኣጥቅዓ። ኣብቲ ስርሒት፣ ኢትዮጵያ፣ 9 ምውታትን 7 ቁሱላትን ከሰረ። 30 ፈኮስትን ማእከሎትን ብረት ተማረኹዋ። ሕማቕ ኣጋጣሚ ኮይኑ ግን ኣብታ ግጥም ተጋዳላይ መሓመድ ስዒድ ኢብራሂም ሽምሲ ተሰውአ። ኢትዮጵያ ንሬሳ ናይቲ ካብ 1962 ጀሚራ ብህይወት ክትደልዮ ዝጸንሐት ሽምሲ፣ ካብ ሽዕብ ንምንዳዕ ወሰደቶ። ኣብ ዕንጨይቲ ሰቒላቶ ድሕሪ ምውዓል ከኣ ንኸቕብር ፈቒደት። እታ ሽዑ ብቋንቋ ዓረብን ትግርኛን ትዳሎ ዝነበረት መጽሔት "ሰውራ" ኣብ ናይ ጥቅምቲ 1965 ሕታማ ብቋንቋ ትግርኛ "ዓቢ ስዕረት" ኣብ ትሕቲ ዝብል ኣርእስቲ፣ ነቲ ብተጋደልቲ ዝተፈጸመ ዕወት መጥቃዕትን መስዋእቲ ሽምስን ኢትዮጵያ ኣብ ልዕሊ እቲ ሬሳ ዝገበረቶ ኣሰፊራ ንረኽቦ።

ቅድሚ ዘመነ ክፍልታት ዝተኻየደ ግጥማት ብዙሕ እዩ። ናይ ገለኡ ሓበሬታ ምርካብ ቀሊል ኣይኮነን። ንኣብነት ብ21 መጋቢት 1963፣ ተጋደልቲ ኣብ ሩባ ምዒር፣ ከባቢ ዛራ፣ ክልተ ኣባላት ፖሊስ ቀቲሎም ንሓደ ምክትል ሓለቓ ሚእትን ሓደ ወተሃደርን ኣቑሲሎም። ኣብ ባርካ፣ ኩርባ ኮርቶ (ሃዙብ) ብ12 ሓምለ 1963 ተጋደልቲ ኣብ ልዕሊ ፖሊስ መጥቃዕቲ ፈጺሞም፣ ሓደ ፖሊስ ቀቲሎም፣ ሹዱሽተ ኣቑሲሎም። ብ27 ጥሪ 1965 ተጋደልቲ ኣብ መንጎ ሓጋዝን ከረንን፣ ለንሺያ ኣብ ዝተባህለ ቦታ ንድልድል መንገዲ ባቡር ብዲናሞ ንምፍራስ ፈተነ ኣካይዶም። ብ4 ግንቦት 1965 ኣብ ባርካ ኣብ ዓዲ ብለ ዝተባህለ መዓስከር ዓሰርተ ተጋደልቲ ናብቲ መዓስከር ብምእታው ሓሙሽተ ጠበናጁን 125 ጠያይትን ሰሊቦም ብሰላም ወጺኦም። ብ12 ሓምለ 1965፣ ኣብ ሃብሮ ኣስታት 17 ዝኾኑ ተጋደልቲ ንሓንቲ ካርታ እተልዕል ዝነበረት ሄሊኮፕተር ኣቃጺሎም፣ ንሓደ ወዲ ሃገርን ክልተ ኣመሪካውያንን ጨውዮም ወሲዶሞም። ብ30 ሓምለ 1965 ተጋደልቲ ኣብ ጉቡ ማርያ ጸላም፣ ኣብ ልዕሊ ፖሊስ መጥቃዕቲ ፈጺሞም፣ ንሓደ ናይ ኢትዮጵያ ሰላዪ ዝነበረ ሰብ እውን ቀቲሎም። ከምዚ ዝኣመሰሉ ካልእ ዝኣክል ሓበሬታ ዘይተረኽበሉ ወይ ዘይተዋገረሉ ተጋደልቲ በብሸነኹም ዘካይድዎ ስርሒታት ከም ዝነበረ ምግማት ኣየጸግምን።

ቅንጸላ ሌትናንት ኮሎኔል ጉብረኪዳን ተስፋይ

ኣብ ቀዳሞት ዓሰርተ ዓመታት ሰውራ፣ መግዛእታዊ ሓይሊ ኢትዮጵያ ኣብ ኤርትራ ቀሲኑ ክነብር ከምዘይካ መልእኽቲ ዘመሓላልፉ፣ ኣገዳሲ ብዙሕ ናይ ፈዳይን ስርሒታት እዩ ተኻይዱ። ኣንጻር ገድሊ ኤርትራ ደው ኣብ ልዕሊ ዝበሉ ሰቪል ይኹኑ ወተሃደራውያን ሓለፍቲ ኢትዮጵያ ቀጻሊ ስጉምቲ ተወሲዱ። ስርሒት ፈዳይን ነብስኻ ንሞት ፈሪድካ እተካይዶ ስለ ዝኾነ ፍሉይ ትብዓት፣ ቆራጽነትን ብልሓትን ዝሓትት እዩ። እቲ ኣብ ዝሓለፈ ክፋላት ናይዚ ጽሑፍ'ዚ ብዝርዝር ተገሊጹ ዘሎ፣ ኣብ ኣቑርደት ብ12 ሓምለ 1962 ዝተኻየደ፣ ንጀነራል ኣብይ ኣበበ ሓዊሱ ንዓበይቲ ሰበ ስልጣን ኢትዮጵያን መሳርሕቶም ኤርትራውያንን ዒላማ ዝገበረ፣ ብዋል ኣደም መሓመድ ሓምድ ግንደፍል ዝተፈጸመ ስርሒት፣ ካብ ስርሒታት ፈዳይን እቲ ብቐዳምነት ዝጥቀስ እዩ። ሓምድ ጠምጣር ኣብ ኣቑርደት ንተሰንተ ካሕሳይ ኣስፍሃ ንምቕታል ዘርኣዮ ጅግንነት እውን እቲ ካልእ ልሉይ ፍጻመ እዩ። ማሕሙድ ኪዳን ኣብ ማእከል ከተማ ከረን ብምእታው ጥይቱ ክሳብ ዝውድእ ተዋጊኡ ኣብ መወዳእታ ዝተማረኸሉ ፍጻመ ኣብ ግዜኡ ህቡብ ዕላል እዩ ነይሩ። ሓላፊ ፈዳይን ካልኣይቲ ክፍሊ ዝነበረ ማሕሙድ ሳልሕ ፍኪክ (ፊክረስ) ኣብ ከረን ናብ ሓደ ጃሱስ ቦምባ ደርብዩ ክወጽእ ከሎ፣ ኣብ ጉቡኢ ምስታ ዝሰዓበቶ ሄሊኮፕተር ብኮላሽን ተዋጊኡ፣ ተሰዊኡ፣ ሬሳኡ ድማ ኣብ ማእከል ከተማ ከረን ተንጠልጢሉ ወዓለ። እዚ ገለ ካብቲ ቅድምን ድሕርን ቅንጸላ ሌትናንት ኮሎኔል ጉብረኪዳን ተስፋይ ዝነበረ ፍጻመታት እዩ።

ሌትናንት ጉብረኪዳን ተስፋይ ኣብቲ ሰውራ ዝጀመረሉ ዝነበረ እዋን ኣብ ተሰነይ እዩ ዝነበረ። ንሓምድ እድሪስ ዓዋተ፣ ኣብ ባልቃይ ክሕዞ ወዲኡዎ ዝነበረ መደብ፣ ብዋል ኪዳን ህዳድን መሓመድ ሰሊማን እኩድን ተሓቢሮቶምን ከም ዝፈሸለ ኣቐዲምና ኣዘንቲና ነይርና። ጉብረኪዳን ንሓምድ ምሓዝ ደኣ ኣይሰለጦን እምበር፣ ንደገፍቲ ሓምድ ሒዙ ምእሳርን ምስቓይን ኣይሓመቐን። በዚ ተግባራቱ'ዚ ማዕርግ ወሲኹ ካብ ተሰነይ ተቐይሩ ናይ ኣውራጃ ከረን ኣዛዚ ፖሊስ ኣብ ዝኾነሉ ከኣ፣ ንብዙሓት ኤርትራውያን ብዘይገብሩዎን ዘይገብሩዎን ኣሳቐዩ እዩ።

ሽዑ ተጋደልቲ ብተግባራት ጉብረኪዳን ዓቕሎም ጸንቀቑ። ተባዕ ስጉምቲ ክወስዱ ድማ ወሰኑ። እዚ ዕማም'ዚ ሓምድ ጅምዕ ሓዝካ ክፍጽሞ ተመደበ። ድሕሪዚ ሓምድ ባዕሉን ንስርሒት ክጥቀመሉ ዝተመደበ ኣጸዋርን በበወገኖም ከረን ከም ዝኣትዉ ተገብረ። ሽዑ ሓምድ ንሌትናንት ጉብረኪዳን ተስፋይ ዘቕትለሉ ምቹእ ግዜን ቦታን ንምርካብ ልዕሊ ሰሙን ተጸናጸነ።

ብ18 ሰነ 1965 ኣጋ ምሸት፣ ኮሎኔል ምስ ኣመሓዳሪ ኣውራጃ ከረን እምባየ ጉብረእምላኽ ክፍሬሱ ብመኪና ካብ ከረን ብበለቀ ኣስመራ ኣብሎም ወጹ። ኣብ ምምላሶም ሓምድን ተሓባባሪቱን ኣብ ደንደስ ጽርግያ ብለቀ ኣስመራ ኮፍ ኢሎም ጸንሑዎም። ሌትናንት ኮሎኔል ጉብረኪዳን፣ ኣጋውላኦም ባህ ስለዘይበሎ፣ መኪና ደው ኣቢሉ ኩነታቶም ንምሕታት ክወርድን ንዕምሩ ዝቖጸረት ቦምባ ክትቅበሎን ሓደ ኮነ። እዚ ፍጻመ'ዚ ኣብ እዋኑ ልዕል ዝበለ ጽፍሒ ዝነበሮ ወተሃደራዊ መኮንን ኢትዮጵያ ዝተቐንጸለሉ ዓቢ ዓወት እዩ ዝነበረ። በዚ ድማ ንመንግስቲ ኢትዮጵያ ዘሰንበደ ፍጻመ ነበረ።

ጋንታ ቀዳሞት ተጋደልቲ

ይቕጽል

ያቆብ መርሃዊ (ጃክ)

እቲ መርማሪ ቈልዓ

መበል 11 ክፋል

"እወ ነቓጽሲ ነቓጽ'ዩ። ብዘሾነ ናባይ ዝለኣኽካ ነገር ኣሎ ድዩ?" ሰመረ፡ ንሳይሞን ብዓይኑ እናፈተሸ ተዛረበ።

"እወ ከም ኣመሉ ደብዳበ ሰዲዱልካ ኣሎ።" ኣብ ጺጋማይ ጁባኡ ዕጽውቲ ደብዳበ ኣቐበሎ።

"በል ኣይትሓዘለይ ኣብቲኣ ኮይነ ኣንቢበ ክምለሰካ እየ፡" ደብዳበ ሒዙ ናብቲ ሰግሮም ዝከበረ መንደቕ ከደ። ኣብ መንደቕ ተጸጊዑ ነታ ደብዳበ ከፊቱ ከንብብ ጀመረ፡

"ናብ ዝኸበርካ ኢንጅነር፡

ብእትገብሮ ዘለኻ ምምሕያሽ ኣድንቐካ። ንሎሚ ድማ ሓንቲ ካብተን ክትገብረን ዘለካ ክእዝዘካ እየ። ጽሕፈትካ ድሮ ፈሊጠዮ ኣለኹ። ስለዚ፡ ንጽባሕ ሰዓት 4:00 ሽሕን ሓሙሽተ ሚእትን ግዜ 'ሰርቂ ግናይ ልምዲ' ኢልካ ኣብ ወረቐት ክትጽሕፍ ኢኻ። መጀመርታን መወዳእታን ዘለዋ ጽሕፈትካ ክፈላለያ የብለንን። ጽሕፈትካ እንተኸፊኡ ከኣ እንደገና 3000 ግዜ ክትጽሕፍ ኢኻ። እዚ ምስ ዘይትገብር እቲ ዝስዕብ ትፈልጦ ኢኻ። ሰናይ መዓልቲ!

ካብ ቈቋሕ"

ሰመረ፡ ኣንቢቡ ምስ ወድኣ ብሕርቃን፡

"እዚ ዘይከውን እዩ። ክንድ'ዚ ዝኣክል ክጽሕፍ። እምባእ! እንታይ ዓይነት ሰብ'ዩ እዚ። ሕማም ኣሎዎ መሰለኒ። ግን እንተ ዘይጽሕፈ ዝመጽኣኒ ርዱእ እዩ፡" ኣስተንፈሰ ብሕርቃን ኮፍ ኢሉ ኣብ መንደቕ ሕቘኡ ኣጸግዐ። ኣዒንቱ ንእለት በርበረ መሰላ። ጽንሕ ኢሉ ከኣ፡

"ግን ባዕለይ ዘምጻእኩዎ መከራ እዩ። ምሉእ ለይቲ ክጽሕፍ ክሓድር ማለት እዩ። እዋይ ኣነ ዘይረኸቦ ዘይብለይ፡" ኮፍ ኢሉ ከሎ ኣማረረ። ተሰፉ ዝቘረጸ ድማ መሰለ።

ሳይሞን፡ ኩሉ ኩነታቱ ሰሰሪቑ ክዕዘቦ ድሕሪ ምጽናሕ ናብኡ ቀረበ።

"ደሓን ዲኻ ኢንጅነር ዓርከይ?" ኣብ ቅድሚኡ ኩዕሶ ኣቐሚጡ ኣብ ልዕሊኣ ኮፍ በለ።

"ደሓን'የ ግን ኣለካ ምሽ ሳክት፡" ዝብሎ ጠፊእዎ መሬት መሬት ጠመተ።

"ኣነ ክሕግዘካ ዝኽእል ነገር ኣሎ ድዩ?" ዝሓዘነ መሰለ።

"እንድዒ፡ ግን በጃኻ ኑቲ ደብዳበ ዝህበካ ዘሎ ሰብ፡ 'ሰብ ኩን' በለለይ፡" ክይተረድኦ ብሕርቃን ኣስተንፈሰ።

ዛንታ

"ከምቲ ዝበልኩኻ ነቓጽ'ዩ እምበር እፍትኖ፡" ዝደንገጸሉ መሰለ።

"ናይ ብሓቂ ነቓጽ። ንምኳኑ'ኸ ንእሽቶ ድዩ?"

"እወ ንእሽቶ እዩ። ክንዳይ እዩ።"

"ክንዳኻስ ኣይመስለንን! እዚ ዓቢ ሰብኣይ ክኸውን ኣለዎ። ከምዚ ክሓስብ ዝኽእል ንእሽቶ ቈልዓ የለን፡" ሰመረ ኣማረረ።

"ሓቅኻ ኣዝዩ በሊሕ ተመሃራይ እዩ። ሓንቲ ሕቶዶ ክሓተካ፡ እንታይ ግበር'ዩ ዝብለካ ዘሎ?" ሳይሞን ኑቲ በርበረ መሲሉ ዝከበረ ዓይኒ ናይ'ቲ መንእሰይ እናጠመተ ተዛረበ።

"ማለት ከምዚ ኣለካ ምሽ ... ክስታይ ዘይከውን ነገር ተፈጢሩስ ሽዑ ከምዚ... ክስታይ፡" ሰመረ ዝብሎ ጠፊእዎ ወልደፍደፍ በለ።

"ኢንጅነር ዓርከይ ካብዚ ኩሉ ዝተዛረብካዮ ዋላ ሓንቲ ክርድኣኒ ኣይከኣለን ተህተፍትፍ ኣለኻ። ገለ ጉዳይ ግን ኣለካ መሰለኒ። ክትነግረኒ ግን ኣይደለኻን፡" ካብታ ኮፍ ኢልዋ ዝከበረ ኩዕሶ ሓፍ በለ።

"ካልእ ግዜ ክነግረካ እየ። ስለዚ፡ ሕጂ ክኸይድ እምበር ናተይ ነገር ሰቕ ኢልካ እዩ፡"

ሳይሞን፡ ገዲፋዎ ኩዕሶ ጠረብ ጠረብ እናበለ ካብ ሰመረ ተኣልየ።

ሰመረ፡ በቲ ዝተዋህቦ ዕዮ ሕማቕ እናተሰመዖ ገዚኡ ኣተወ። ካብ ገዛ ከይወጽአ ከኣ ኣምሰየ። ስድራኡ ዘይኣመሉ ኣብ ገዛ ኮፍ ኢሉ ምስ ረኣዩዎ፡ ለውጢ ናይ ሰመረ ክገርሞም ጀመረ። እዚ ዝተዓዘብዎ ጠባይ ናይ ሰመረ ናይ ኩሉ ግዜ ልምዱ ክኸውን ብብውሽጦም ተመነዩ።

* * * *

ሰመረ፡ ኣብ ሓሳብ ጥሒሉ ክሳብ ሰዓት ትሽዓተ ምስ ስድርኡ ተለቪዥን ተኸታተለ። ኣቦን ኣደን ተመራሪሖም ናብ መደቀሲ ክፍሎም ኣምርሑ። ክልተ ኣሕዋቱ ድሮ ደቂሶም ነበሩ። ምንኣስ ሓብቱ ግን ተለቪዥን ትኸታተል ነበረት።

ሰመረ፡ ቢሮን ቈጽሊ ወረቐትን ብምሓዝ ኣብ መመገቢ ጣውላ ኮፍ በለ። ተራ ቍጽሪ ብምጽሓፍ ቍጽሪ 1 ጽሒፉ፡ ኣብ ጐድና ከኣ ቀዳመይቲ 'ሰርቂ ግናይ ልምዲ፡' ጽሓፈ። ጽባቐ ጽሕፈቱ ኣተኩሩ ጠመተ። ጽቡቕ ከም ዝተጻሕፈ ኣረጋጊጹ ምጽሓፉ ቀጸለ። ኣዝዩ ተጠንቂቑ ይጽሕፍ ስለ ዝከበረ ክሳብ ሰዓት ዓሰርተ መበል 300 ሚእቲ በጽሐ። ዓቕሉ ጸቢብዎ ካብቲ ኮፍ ዝበሎ ተንሲኡ ማይ ቀዲሑ ናብታ ኮፍ መበሊኡ ተመልሰ። ኮፍ ድሕሪ ምባሉ ሰለስተ ግዜ ምዒጉ እንደገና ክጽሕፍ ጀመረ።

ኩሉ ተግባራት ሓዋ ክትከታተል ዝጸንሐት ሓብቱ፡ "ሰመረ ሓወይ እንታይ ትጽሕፍ ኣለኻ? ኣይትድቅስን ዲኻ?" ተገሪማ ተዛረበቶ። እትከታተሎ ዝከበረት ፊልም ኣብ ምዝዛማ ስለ ዝበጽሐት ክትድቅስ ትዳሎ ነበረት።

"ሓደ ሰብ'ዩ ዘይከውን ጽሓፈለይ ኢሉኒስ እጽሕፍ ኣለኹ፡" ናብ ሓውቱ እናጠመተ ተዛረበ።

"እሞ ይኣኽለካ ደቅስ፡" ኮፍ ኢላትሉ ዝከበረት ሳሎን ኣመዓራረየት።

"ሓንሳብ ክጽሕፍ እየ። ንስኺ ተለቪዥን ኣጥፊእኺ ደቅሲ፡" ኑቲ ኣብ ቅድሚኡ ዝከበረ ወረቓቕቲ እናጠመተ ተዛረባ።

ይቕጽል...

ብቑዕ ምኽንያት

ሓደ ንእሽቶይ ወዲ፡ ትኽ ኢሉ ናብቲ መኻዚኖ መድሃኒት ኣተወ። ኑቲ ኣብኡ ዝጸነሖ ካርቶናት ናይ መድሃኒት ኣብ ርእሲ-ርእሲ ድሕሪ ምርሳራስ ከኣ ናብታ ኣብ ላዕሊ ተሰቒላ ዝከበረት ተሌፎን ደየበ። ኣብ ንእሽቶይ ቈጽሊ ወረቐት መዝገቡዋ ዝከበረ ቍጽሪ ተለፎን ብምውጻእ ደወለ። ነዚ ኩሉ ክገብር ከሎ ዝረኣዮ ዋና ናይቲ መኻዚኖ፡ 'እንታይ ኮን እዩ ክብል እዚ ቈልዓ?' ብምባል ትም ኢሉ ይዕዘቦ ነበረ። እቲ ኩቱቴ ዝርርብ ጀመረ፡

"ሄሎው! ከመይ ሓዲርኪ ክብርቲ ወይዘሮ? ምቕምቃም ናይ ሰውሒ ሰራሕዶ ምረኽበክለይ? ሰራሕ ስኢነ ኮይነ በጃኺ?" በላ ብትሕትና።

እታ ዝተደወላ ወይዘሮ፡ "እ..እ..እ.. ይቕረታ ግበረለይ፡ ኣጋጣሚ ኑቲ ሰውሐይ ዘቕምቕመለይ ሰራሕተኛ ረኺበ ኣለኹ፡" በለቶ ህድእ ኢላ።

እቲ ወዲ ግና፡ "ክብርቲ ሓፍተይ፡ ኣነ ብፍርቂ ዋጋ ናይቲ ምሳኺ ዘቕምቅም ዘሎ ወዲ ክሰርሓልኪ እኽእል እየ፡" በላ።

እታ ወይዘሮ፡ "ኣይፋል በዚ ረኺበዮ ዘለኹ ሰራሕተኛ ኣዝየ ዕጉብቲ እየ። ስለዚ፡ ካልእካ ድለ፡" በለቶ ሓውሲ ትርር ኢላ።

እቲ ወዲ ግን ሕጂ'ውን ተሰፋ ብዘይ ምቝራጽ፡ "ወይዘሮ፡ ኣነ እንተላይ ቀዳመ-ሰንበት ወሲኸ ዋላ ኑቲ ማርሻፔዲኽን ንኹሉ ኣፍ ደገ ገዛኽን ከጽርየልኪ እኽእል እየ። ኣብዚ ከተማ ዝጸፈፈ ኣጸደ እትውንን ሰበይቲ ከም እትኾኒ ክገብር እኽእል እየ፡" በላ ምስ ምሉእ ህንጡይነት።

እታ ወይዘሮ፡ "ኣይፋሉን የቐንየለይ! እዚ ኹሉ እትብሎ ዘለኻ ዘማልእ ሰብ ረኺበ ኣለኹ፡" ብምባል ተለፎና ዓጸወቶ።

እቲ ቈልዓ'ውን ኣብ ገጹ ሓጎስ እናተራእየ ለዓት ተለፎን ናብ ቦታኣ ብምምላሱ ካብቲ ሓኺሩዎ ዝከበረ ካርቶናት ወረደ።

ነዚ ኩሉ ዝርርብን ህልኽን ክሰምዕ ዝጸንሐ ወናኒ ናይ'ቲ መኻዚኖ፡ ብምቕሉልነት ናይቲ ቈልዓ ተመሲጡ ነበረ እሞ፡

"ኣታ ወደይ! ትሕትናኻን ርእሰ ተኣማንነትካን ኣዝዩ እየ ኣድኒቐዮ። ስለዚ፡ ቀሰን ንኣኻ ዝኸውን ስራሕ ክህበካ እየ፡" በሎ።

እቲ ኩቱቴ ግና፡ "ደሓን የቐንየለይ!" በሎ ክምስታ ከይፈለዮ።

እቲ ሰብኣይ፡ "እዋእ! ሕጂ ምሽ ክትልምን ጸኒሕካ?" በሎ ብመልሲ ናይ'ቲ ወዲ ብምግራም።

እቲ ቈልዓ ህድእ ኢሉ፡ "ኣይፋል! ኣነ ንፍሰይ እየ ክፍትሽ ጸኒሐ፣ እቲ ንፉዕ ሰራሕተኛ ረኺብና ክትብሎ ዝጸንሐት ሰብ ኣነ እየ። ከመይ ዓይነት ሰራሕተኛ ምዃነይ እየ ኑብሰይ ክፍትሽ ጸኒሐ፡" በሎ ኣብ ገጹ ፈገግታ እናተረኣየ።

ሞራል፡ እዚ ኑብሰ-ግምገማ ይብሃል። ኣብ ዝኾነ ስራሕ ክትቅድም ምስ ዘይትኽእል ንኻልእ ሰብ ምጽላም ናይ ንፉዓት ኣይኮነን። ኣቓዲምና ናብ ኑብስና ንጠምት። ሓያልን ድኹምን ጐድንና እሞ ነለለ፡ ኑቲ ድኹም ጐድንና ንምእላይ ብቕንዕናን ብተወፋይነትን ምስ እንሰርሕ ብርግጽ ሓደ መዓልቲ ዓሰብና ክንክፈሎ ኢና።

ምንጪ፡ motivational story

መም/ ዑቕባይ ተስፋዝጊ

ንፉዕ ብኹሉ ፍቱው

ዝኸበርኩም ኣንበብቲ ዓምዲ ተርሙማ፡ ኣብ ዝሓለፈ ሕታም ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ዓምዲ ተርሙማ፡ ተመሃሪት ሳራ ዮሴፍ 118 መጻሕፍቲ ከምዘንበበት ዝገልጽ ጽሑፍ ወጺኡ ምንባሩ ይዝከር።

እዛ ሃብሮም ኣንባቢት መጽሓፍ፡ እተድንቐ ደራሲ፡ ተመራማሪ ቋንቋን ደራሲ መጻሕፍቲን ዝኾኑ ኣቦና ኣቶ ተኪኣ ተስፋይ ምኳኖም ገሊጻ ነይራ።

ኣቶ ተኪኣ፡ ኑቲ ኣብ ጋዜጣ ዝወጽአ ጽሑፍ ድሕሪ ምንባብ፡ ንተመሃሪት ሳራ ናብ ቤቶም ብምዕዳም ንልዕሊ ሓደ ሰዓት ብምዕላልን ምምዓድን፡ ኣብ 2025 ዝተሓትመት ሓዳስ መጽሓፎም ማለት 'ካብ ጒርፌ ተዘክሮ' ከም መርኣያ ሓጐሶም ኣበርኪቶምላ።

ኣብቲ ኣጋጣሚ ተረኺብና ዝወሰድናዮ ስእሊ እዚ ዝስዕብ ኮይኑ፡ ካልኦት ኣብዚ መደብ ዝቐርቡ ተመሃሮ ዝንባለኦም ኣብ ግምት ብምእታው ከተተባብዑ እናጸዋዕና፡ ነዚ ኣቶ ተኪኣ ዝወሰድዎ ኣብነታዊ ስራሕ ነድንቕ!

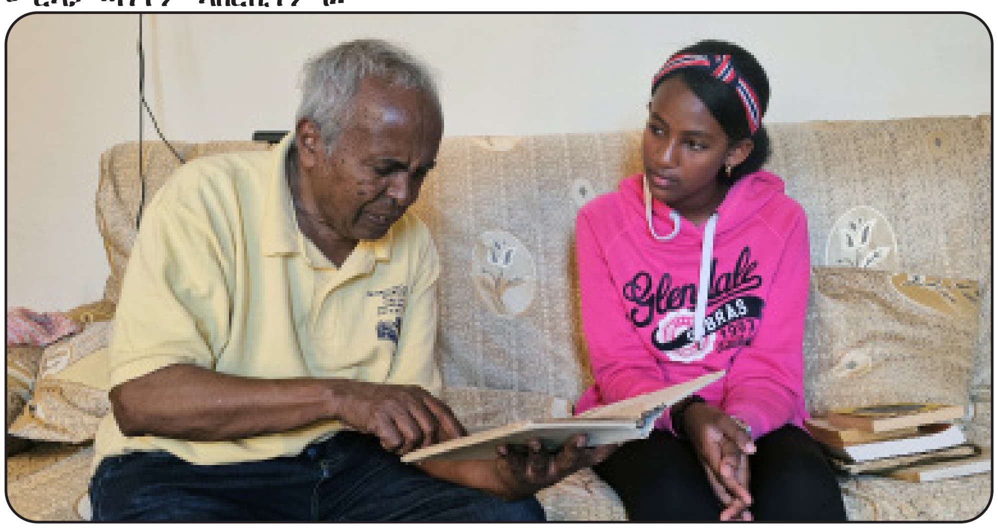

ደቂ ኣንስትዮ

ሃማደኤ

“እቲ ዕላማ፡ በታ ዘላትና ሃብታም ኣመጋግባ ንምዝውታር እዩ”

መም/ መድህን ኣሰፋው

መምህር መድህን ኣሰፋው'ያ ትበሃል። ኣብ ዓዜን ተወሊዳ ዓብያ። ብዛዕባ ዘቤታዊ ስ/ ቀጠባ (Home economics)ን ቴክኖሎጂ መግቢ (food technology)ን ድማ ተማሂራን ኣጽኒዓን። ንዝሓለፈ ልዕሊ 22 ዓመት ድማ ዝተማህረቶ ፍልጠት ናብ ካልኦት ንምስግጋር፡ቤት ትምህርቲ ምድላው መግቢ ከፊታ፡ ብዓወት ክትካየድ ብዙሓት ከም ኣ ከተፍርን ከተሰልጥንን በቒዓ። ዝ. ሞያ ካብ እትመሃሮን እትካየፈሉን ጀሚራ ከኣ፡ ማሕበሮኣ ብዘየገድስ ከተመሓይሾ፡ ናብ ዝሓሸን ዝበረኸን ደረጃ ናይ ቀጠባ ክትሰጋገርን ክኢላ ኣላ።

መምህር መድህን ዝ. ሞያ ፈለማ ኣብ እንዳ ደናግል ከምዒ'ያ ተማሂራቶ። ኣብኡ ዘደለ. ትምህርቲ ምድላው መግቢ ምስ ቀሰመት ከኣ፡ ኣብ 1996፡ ኣብ እንዳ ሻሂ ሚኒስትሪ ዜና ከም ክኢላ ኣሰራርሓ መግቢ ኮይና ንኽትሰርሕ ስራሕ ጀሚራ። ድሕሪ ናይ ሓደ ወርሒ ስራሓ ድማ፡ ኣብ ቴለቪዥን ኤርትራ ቀርባ፡ “ንቐደም በሉ” እትብል ብዛዕባ ኣሰራርሓ መግቢ እትምህር

መም/መድህን ኣሰፋው

ዮሩሳሌም መሓሪ

መደብ ሓዚ፤ ፍልጠታ ብቴለቪዥን ንህዝቢ ከተካፍል ጀሚራ። ንሓሙሽተ ዓመት መደብ ንቐደም በሉ ምስ ሰርሐት ከኣ፡ ኣብ 2002 ሊቸንሳ ኣውጺኣ፡ ናታ ቤት ትምህርቲ ኣሰራርሓ መግቢ ከተውጽእ ወሲና። ኣብ 2003 ከኣ፡ 'ቤት ትምህርቲ ምድላው መግቢ መድህን' ትብል ኣብ ዕዳጋ ሓሙስ ከፊታ፡ ክትምህር ተበጊሳ። ክሳብ ሕጂ ከኣ፡ ብጽቡቕ ትቕጽል ኣላ።

መም/ መድህን ኣሰፋው፡ ዝሓለፈ. ሰሉስ 9 መስከረም፡ ብዛዕባ ኣሰራርሓን ኣቀራርባን መግቢ. ንትሽዓተ ወርሒ. ዘምሃረቶን 45 ደቂ ኣንስትዮ ንመበል 26 ግዜኣ ከተመረቕ በቒዓ ኣላ። ሰልጠንቲ፡ ካብ ዝተፈላለየ ቦታታት ማለት ካብ ከረን፡ ደቀምሓረ፡ በለዛ፡ ኳዜን፡ ዓዜን፡ ኣስመራ፡ እርድዒ፡ ዓዲ. ያቆብን ካልእን ዝመጽኣ ኮይነን፡ ኑቲ ስልጠና ብጽቡቕ ከም ዝዘዘመኣ ኣብ'ቲ ናይ መመረቕታ እዋን ሓቢረ።

ሰልጠንቲ ዝተማህረኦ ዓይነት ትምህርቲ፡ ብዛዕባ፡ ባህላውን ዘመናውን ኣሰራርሓ መግቢ፣ ከምኡ ድማ ባህላውን ዘመናውን ዓይነት ማስተ እዩ። ንኣብነት፡ ኣብ ባህላዊ ማስተ፡ከም ሚስ፡ ኣብዕኬ፡ከርከዴ፡ሚስ ታንግን መማርኔ ናይ ፍሩታ ማስተ ወዘተ ጠቓለለ ክኸውን ከሎ፡ ኣብ ባህላውን ዘመናውን ኣሰራርሓ መግቢ. ድማ፡ ኩሉም'ቶም ኣብ ሃገርና እንጥቀመሉም ዓይነታት መግቢ. ዘጠቓለለ ምንባሩ ኣረዲኣ።

ንኣስታት ርብዒ. ዘመን ኣብ ትምህርቲ ኣሰራርሓ መግቢ. ኣብ ምንጣፍ እትርከብ መም/ መድህን፡ ምስ'ቲ ሞያ ልዑል ፍቕርን ፍትወትን ከም ዘለዋ'ያ ትገልጽ። ዕድል እንተ ረኺባትውን ናብ ዝለዓለ ደረጃ ከተብጽሖ፡ ብዙሓት ደቂ ኣንስትዮ ተጠቀምቲ ፍልጠታ ክኾናን ባህጊ ከም ዘለዋ ተረዲኡ። ይኹን'ምበር ኣብ'ዚ. ዝሓለፈ. ገዕዞኣ፡ ተራን ኣበርክቶን ብዓል ቤታ፡ የማናይ ኢዳ ምኻኑ ትሕብር።

“ኣብ 2010 እየ ምስ መም/ መርሃዊ ተስፋሚካኤል ሓዳር መስሪተ። ሰለስተ ኣዋልድ ድማ ወሊድና ኣለና። ተራ ብዓል ቤተይ፡ ዝ. ሞያ ክቕጽሎን ክዕወተሉን ሓብርና ኣብ'ዚ. ደረጃ ክንበጽሕ ዝበረን እዩ። ኣብ ነፍሲ. ወከፍ ስልጠና ይሕግዘኒ፡ ሽደዮ ካምራ ገይሩ ብዘይ ገደብ እናሰሐደ ከኣ፡ ኑቲ እንገብሮ ንጥፈታት ይዕቅቦ” ድማ ትብል።

ኣሰራርሓ መግቢ፡ ብዙሕ ትምህርቲን ጻዕርን ዝሓትት፣ ምስ ምህራትን ክኢላታትን እናተራኸበካ ከተዕምቖን ከተጽንዖን ዝጠልብ ዓውዲ. እዩ። ልዕሊ. ኩሉ ድማ፡ ድሌትን ፍቕርን ክህልወካ ይጠልብ። ኣብ'ዚ. መዳይ፡ ብዓል ቤታ ብዙሕ ከም ዝሕግዛ እትገልጽ መም/ መድህን፡ ደቃም'ውን ኀቢዘን ስለ ዘለዋ፡ ከም ዝሕግዝኣ'ም ትሕብር። ልዑል ባህግን ፍትወትን ኣሰራርሓን ኣቀራርባን መግቢ. ከም ዘለዋ እትሕብር መም/ መድህን፡ ፍልጠታን ዓቕማን ንምሕያል፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ መም/ ፍረወይኒ ጉብረሂወት ብምብእ ተማሂራ፡ ወረቐት ምስክር ከም ዝወሰደት ተብርህ። እቲ ንሳ ዝወሰደቶ ስልጠና ከኣ፡ ኑቲ ዝቐሰመቶ ፍልጠት፡ ናታ ፈጠራውነትን ተብሉሓትነትን ወሲኻ፡ ክትካየፈሉን ክትዕወተሉን ዕድል ፈጢሩላ፡ ቤት ትምህርቲ ከፊታ ካልኦት ክትምህረሉ ከም ዝሓገዛ ተገንዘበ።

ዘይስሩዕ ኣመጋግባ ሓደ ካብ ጠንቂ ሕማም'ዩ። ስለዚ፡ ንግሆ፡ ፋዱስን ምሸትን እንበልዖ መግቢ፡ ምስ ዕድመናን ጥዕናናን ዝሰማማዕ ክኸውን ይግባእ። ምስኡ'ውን፡ እንጀምሮ ዓይነት መግቢ፡ ጥዕና ክህበና እንተ ኾይኑ፡ ቅድሚ ዝኣገረ ብዓቕምን ክስራሕ ከምዘለዎ ብምሕባር ከኣ፡ ዓቕሙ ንምፍላጥ፡ ክንመሃር ከምዝለና መም/ መድህን ተዘኻኽር። ብዙሕ ኣስቤዛታት ስለ ዘጥፋእካ፡ እትሰርሖ መግቢ. ይጥዕመልካ ማለት ስለ ዘይኮነ፡ ብዘይኻዚ፡ ሓደ ዓይነት መግቢ. ብተደጋጋሚ ክንበልዕ ከም ዘይብልና ትመኽር።

ኣብ ትምህርቲ ኣሰራርሓ መግቢ፡ ብዛዕባ ኩሉ ዓይነት ኣሰራርሓን ኣቀራርባን መግቢ. ኢኻ ኣትመሃር። ንኣብነት፡ ኣብ ቤት መግቢ. ክትክተሎ ዝግበኣካ ጽሬት (hygiene)፡ ኣተዓቓቕባ ገዛ (housekeeping)፡ ዓቕን ናይ'ቲ እትሰርሖ ዓይነት መግቢ፡ ጽፈቱን መቕረቱን ወዘተ. እዩ። ዕላማ ናይ ከምዚ. ዓይነት ስልጠና ከኣ፡ ኑቲ ጋሻ ወይ ተመጋባይ ሰብ ፅጉብ ንምግባርን ኣብ ዘቤታዊ ስ/ ፍልጠት ቡታ ዘላትካ ከመይ ገይርካ ብምሉእ ትጥቀም ንምሕባርን እዩ። ምስኡ ድማ፡ ስልጠና ዝወሰዳ ደቂ ኣንስትዮ፡ ካብ ገዛኣን ሓሊፈን ኣብ ኣብያተ መግብን ቤት ቁርስን ተቖጺረን ጽቡቕ መግቢ. ክሰርሓን፡ መኣዝብሮአን ንኸመሓይሻን ዕድል ዝፈጥር እዩ።

ኣብ ስድራቤት ኣዳ እንተ ደኣ ብቑጠባ ብስልቲ ኮይና፡ ቡታ ዘላ ክትጥቀም ትኽእል'ያ። ኣደ ምምሓር፡ ሕብረተሰብ ምምሓር ማለት ስለ ዝኾነ፡ ኣብ ሃገርና ብዙሕ ዓይነት ኣመጋግባን ጸጋታትን ከም ዘለና እትገልጽ መም/ መድህን፡ ብወገና ዘዩዳ ትጽቕጠሉ ኣብ ባህላዊ ኣመጋግባ ኮይኑ፡ ጥረታትን ኣሕምልትን ከምኡ'ውን ዓሳታት ጥዑም ማይ ተጠቒምካን ኣቃሚምካን እትዳለዎ ዓይነት መግቢ. እዩ።

ንጽገም ምሕጋዝ ሓደ ካብ ክብርታት ሕብረተሰብ ኤርትራ'ዩ። መም/ መድህን ድማ፡ ዝተፈላለየ ማሕበራዊ ጸገም ንዘለወን ደቂ ኣንስትዮ ስልጠና ክወስዳ ትሕግዘን'ያ። ከም ኩነታተን ርእያ ከኣ፡ ንገለአን ብናጻ ተምህረን፡ ንገለአን ብስሩዕ ክፍሊት ተማሂረን ሞያ ከም ዝሕዛ ትገብረን። ብኸምዚ. ኣበጊሳ ከኣ፡ ሂወተንን ስድራቤተንን ክሕግዛ ከም እትድግፈን ትገልጽ።

ኣብ'ቲ መመረቕታ ንገለ ካብ ሰልጠንቲ ኣዘራሪብና ነይርና፡ ፈለማ ንሉቲያ ተኽሉ ተቐማጢት ሰምበል ኢና ረኺብናያ። ንሳ፡ እትፈትዎ ኣሰራርሓ መግቢ. ብትምህርቲ ክትድርፆ ምብቃዓ ዝተሰምዓ ሓጎስ ልዑል ምኻኑ ብምጥቃስ ከኣ፡ ንትሽዓተ ወርሒ. ብጽቡቕ ኣምሂራ፡ ኣብ'ዚ. መመረቕታ ንዘብቕዓተን መም/ መድህን ኣሰፋው ኣመስጊና። መም/ መድህን፡ ፍልጠታ ከይበቐቐት እተመሓሊልና፡ ፈቃር፡ ኣደ፡ ሓላዪትን ኣኽባሪትን ምኻና፡ ናብ ዝተፈላለየ ቦታታት ሒዛተን ብምውጻእ ከኣ፡ ግብራዊ ተመኩሮ ክወስዳ ከም እተሰርሐን ተረዲኡ።

“ኩሉ ዓይነት መግቢ. ኢና ንመሃር። ረብሓ ናይ'ዚ. ስልጠና ከኣ፡ ንቐሓት ንምርካብ'ዩ። ምስ ነቓሕና ከኣ፡ ኣብ ገዛና ኣብ ደገ ወጺእናን ጥዑይን ኣዕጋቢን ዓይነት መግቢ. ስሪሕና ክንቅርብ ንኽእል። ዝቐሰምናዮ ስልጠና ድማ፡ ካብ'ቲ ካብ ወለድና ኣብ ገዛና እንቕስሞ ፍልጠት ፍልይ ዝበለ፡ ንኹሉ ዓይነት መግቢ. ብኸመይ ብዓቕምና ብቑጠባ እናገበርና ስ/ ፍልጠታዊ መረዳእታ ትረኽበሉ እዩ። ዕላማይ ድማ፡ በዚ. ተማሂረዮ ዘለኹ እናሰራሕኩ ንስድራቤተይ ጥዑይን መኣዝውን መግቢ. ክምግብ፡ ናተይ ትካል ኣውጺአ ክሰርሓሉ'ዩ። ካብ ገዛ ወጺእና ክንመሃርን ክንዘቅሕን ድማ ንኻልኦት ኣዘኻኽር” ድማ ትብል።

ሊቲያ ተኽሉ

መርያም ዓብደልዋስዕ ተቐማጢት ምህራም ጭራ'ያ። ኑቲ ዘለዋ ልዑል ፍቕሪ ምስራሕ መግቢ፡ ብስ/ ፍልጠት ንምድርዑ፡ ክትመሃሮ ድማ ወሲና። ንትሽዓተ ወርሒ. ተማሂራ ከኣ፡ ተመሪቓ ኣላ። “መግቢ. ጥቡብ'ዩ፣ ብዘየገድስ እንተ ተሰሪሑን እንተ ተቐሪቡን ከኣ፡ ኣብ ጥዕናን ሂወትን መሰረታዊ ጽልዋ ኣለዎ። ኣነ ከኣ፡ ኑቲ ስልጠና፡ ኣብ ኣሰራርሓን ኣቀራርባን መግቢ፡ ብዙሕ ፍልጠትን ጥበብን ከኻዕብተሉ ኣኽኢሉኒ ኣሎ። ኣብ መጻኢ. ከኣ፡ ንፍልጠተይ ኣብ ግዚዩ ክጥቀመሉ፣ ክሳብ ኣብ ዝለዓለ ደረጃ ክበጽሖን እዩ” ዝበለት መርያም ዓብደልዋስዕ፡ መም/ መድህን ክብረት ስራሕን ተመሃሮን ዘለዋ፣

መርየም ዓብደልዋስዕ

ኣብ ሂወት ሰብት ኣትያ ሓገዘን ምትብባዕን እትገብር ስለ ዝኾነት፡ ኣብ'ዚ. ደረጃ'ዚ. ክትበጽሕ ምብቕዓ፡ እንቋዕ ሓጎሰን ጻማኣ ኣርኣየን ኢሎ።

የሩሳሌም መሓሪውን ተቐማጢት ሓዝሓዝ'ያ። ኣብ ኣሰራርሓን ኣቀራርባን መግቢ. ድሌት ስለ ዘለዋ ከኣ፡ ነፍሱጾር ከሳ፡ እናተመላለሰት ተማሂራ ክትምረቕ ዝበቕዐት እያ። “ክገብሮ'የ እንተ ኢልካ ክየግዘካ ዝኽእል የለን። ኣነ ከኣ፡ ሳላ ልዑል ደገፍ ብዓል ቤተይ፡ ነፍሰ ጾር ከለኹ ኑቲ ስልጠና ክወስዶን ክዛዝሞን ብምብቅዐይ፡ ሕጉስቲ'የ” ድማ ኢላ። እቲ ዝቐሰመቶ ስልጠና፡ ኣብ ገዛኣ ኮነ ኣብ ደገ ወጺኣ ክትሰርሓሉ ዘኽእላ ኣገዳሲ. ምንባሩ ጠቒሳ ከኣ፡ ኑቲ ስልጠና ንዘለበተን መም/ መድህን ኣሰፋው ኣመስጊና። ፍልጠታ ከኣ፡ ኣብ'ቲ ምስ ብዓል ቤታ ብምኻን ዘካይድዎ ቤት መግቢ. ክትጥቀመሉን ንምምዓላ ዝሀገብ መግቢ. ክትቅርበሉን ክሕግዛ ዘለዋ እምነት ገሊጻ።

ስፖርት

ሊድያ በረኸት

ውድድራት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ይቕጽል

ወድድር ጨመት ተኾሲ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ተዛዚሙ

ውድድር ጨመት ተኾሲ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ብ12 መስከረም ኣብ ሰዓታት ቅድሚ ቀትሪ ኣብ ከባቢ ማርያም ጥንቁላሓስ ብናይ ክልተኡ ጾታ ውድድር ተዛዚሙ።

ኣብ ናይ 100 ሜትሮ ውድድር ጨመት ተኾሲ ደቂ-ኣንስትዮ፡ ሳልሰይቲ ኢማን ሳልሕ ካብ ብደሆ፡ ካልኣይቲ የርሳሌም መኮንን ካብ ቤኒፈር፡ ቀዳመይቲ ከምባ ዳንኤል ካብ ሰንጢቕ። ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ 100 ሜትሮ ዕዉታት፡ ሳልሳይ ናኤብ ዳንኤል ካብ ሸዐላ፡ ካልኣይ ኢሰሮም ተስፋማርያም ካብ ሰንጢቕ፡ ቀዳማይ ኢሰሮም ሃይለ ካብ ሓሬና።

ኣብ ናይ 200 ሜትሮ ደቂ-ኣንስትዮ ዕዉታት፡ ሳልሰይቲ ሓዳስ ገ/ሂወት ካብ መኸተ፡ ካልኣይቲ ፊሩስ ተስፋዝጊ ካብ ማ/ስ/ሓ/ም/ኤ፡ ሳልሰይቲ ኬኔዲ ሃብተማርያም ካብ ዓምበርበብ።

ኣብ ናይ 300 ሜትሮ ደቂ-ኣንስትዮ ዕዉታት፡ ሳልሰይቲ ፍርቱና ኤርሚያስ ካብ ብደሆ፡ ካልኣይቲ ወይኒ ፍስሃ ካብ መኸተ፡ ቀዳመይቲ ምሕረት ጎጀ ካብ ሸዐላ። ኣብ ናይ 300 ሜትሮ ደቂ-ተባዕትዮ፡ ሳልሳይ መሓሪ ሰረቐ ካብ ቤኒፈር፡ ካልኣይ ጽጋብ ሓጎስ ካብ ንስሪ፡ ቀዳማይ ኣንቶንዮ መድሃኔ ካብ ሰንጢቕ።

ብደረጃ ጋንታታት ደቂ-ኣንስትዮ፡ ቀዳመይቲ ሸዐላ፡ ካልኣይቲ ቤኒፈር፡ ሳልሰይቲ ብደሆ። ብደረጃ ጋንታታት ደቂ-ተባዕትዮ ድማ፡ ቀዳመይቲ ሰንጢቕ፡ ካልኣይቲ ቤኒፈር፡ ሳልሰይቲ ንስሪ ኮይነን ዝተዳለወለን መዳልያን ገንዘባውን ሽልማት ተቐቢለን።

ኣብ ሰዓታት ቅድሚ ቀትሪ ውድድር ኩዕሶ እግሪን ኩዕሶ መርበብን ተኻይዱ ነይሩ። ኩዕሶ እግሪ ደቂ-ኣንስትዮ ቤኒፈር ምስ ሸዐላ ገጢመን። ቤፈር ኑቲ ጸወታ ብምዕብላል ብገፊሕ ውጽኢት 4-ብ0 ተዓዊታ። ኣብዚ ግጥም ተጻዋቲት ክለብ ቤፈር ኣኽበረት ፍትዊ ብልጽቲ ተጻዋቲት ተረቝሓ።

ቀጺለን ዝተጋጠማ ጋንታታት ብደሆን ሰንጢቕን'የን። ክልቲአን ጋንታታት ብማዕረ ውጽኢት 1-ብ1 ተፈላልየን። ሓላዊት ልዳት ብደሆ የርዳኖስ የማን ድማ ብልጽቲ ናይቲ ግጥም ተሰምያ።

ኩዕሶ መርበብ ደቂ-ኣንስትዮ ዓምበርበብ ንሸዐላ፡ ቤኒፈር ንመኸተ ብተመሳሳሊ ውጽኢት 2-ብ0 ስዒረንአን። ናይ ደቂ-ተባዕትዮ፡ ሳዋ ንመኸተ 3-ብ0 ክትዕወተላ እንከሎ፡ ሰንጢቕ ንንስሪ 3-ብ2 ኣፋንያታ።

ስፖርታዊ ግጥማት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ጽባሕ ቀዳም ብጸወታታት ኩዕሶ እግሪን ኩዕሶ መርበብን ክቕጽል ምዃኑ ወኪል ጨንፈር ዜና መ/ሓ/ጎ/ሚኒ/ምክልኻል ካብ ከተማ ከረን ሓቢሩ።

ውድድር ሻምፕዮን ኩዕሶ ሰኪዐት ዞባ ማእከል ጀሚሩ

ብመሰረት ዓመታዊ ካላንደር ፌደረሽን ኩዕሶ ሰከዐት ዝተዳለወ ውድድር ሻምፕዮን 2025 ዞባ ማእከል ካብ ወርሒ ሓምለ ጀሚሩ ክቕጽል ምጽንሑ ዝፍለጥ እዩ። እንተኾነ ብምኽንያት ውድድራት ሓይልታት ምክልኻልን ሃገራዊ ውድድር ኩዕሶ ሰከዐት ኤርትራን ተቛሪጹ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ብ10 መስከረም ኣብ ሰዓታት ድሕሪ ቀትሪ ኣብ ሜዳ ቦቸፊልያ ዳግማይ ውድድራቱ ኣሰሳሲሉ።

ኣብቲ ናይ መኽፈቲ ስነስርዓት፡ መጀመርታ ዝገጠማ ጋንታታት ደቂ-ኣንስትዮ ካብ ሚኒስትሪ ምክልኻል ኮይነን ሓይሊ ኣየር ኣንጻር ብደሆ ተራኺበን። ጸወታ ዝሑል ምንቅስቓስ ዝተራእዮ ነይሩ። ብዓወት ጋንታ ብደሆ 32-ብ29 ድማ ተዛዚሙ። ዝሰዓበ ውድድር ጋንታታት ደቂ-ተባዕትዮ ኩዩን፡ ተስፋ ኣንጻር ቤፈር'ያ ገጢሞ። ተስፋ 50-ብ45 ንመጋጥምታ በለጸ ክትዕወተሉ ክኢላ።

ሻምፕዮን ኩዕሶ ሰከዐት ዞባ ማእከል ኣብ መንጎ 17 ጋንታታት ቀዳማይ ዲቪዥን ደቂ-ተባዕትዮን ሸሞንተ ጋንታታት ደቂ-ኣንስትዮን ዝቕጽል ውድድር ኮይኑ፡ ኣብ ክልተ ምድብ 'ሀ'ን 'ለ'ን ተመቒሉ እዩ ዝቕጽል ዘሎ። ካብ ኖፍሲ-ወከፍ ምድብ ካብ ቀዳማይ ክሳብ ራብዓይ ዝወጽኣ ጋንታታት ከኣ ንዝመጽእ ዓመት ናብ ሱፐር ሊግ (Super League) ክሓልፋ ምዃነን ፌደረሽን ኩዕሶ ሰከዐት ዞባ ማእከል ኣፍሊጡ ኣሎ።

ዝሓለፈ ዓመት ኣብ ዝተኻየደ ውድድር ሻምፕዮን ዞባ ማእከል፡ ጋንታታት ሚኒስትሪ ምክልኻል ዓምበርበብ ካብ ደቂ-ተባዕትዮን ደንደን ካብ ደቂ-ኣንስትዮን ሻምፕዮን ብምዃን ዘውዲ ደፊአን ምንባረን ይዝከር።

እዚ ንልዕሊ ሓደ ወርሒ ዝጸንሕ ውድድር፡ ከሉ ኣፍቃሪ ስፖርት ብፍላይ ከኣ ሰድራ-ቤት ኩዕሶ ሰከዐት ሃገርና ብልዑል ኣተኩሮ ዘከታተልዎ ርሱን ግጥማት ዝረኣየሉ ምዃኑ ህዝባዊ ርክባት ፌደረሽን ኩዕሶ ሰከዐት ኤርትራ ሓቢሩ።

ሓጸርቲ ዜናታት

- **ደላፕ ክሳብ ታሕሳስ ካብ ጸወታ ክእለዩ**

ኣጥቃዓይ ክለብ ቸልሲ እንግሊዛዊ ለም ደላፕ፡ ኣብቲ ቸልሲ ቀዳም 30 ኑሓሰ ንፉልሃም 2-ብ0 ዝረትዓትሉ ግጥም፡ ብዘወረዶ ናይ ጭዋዳ ማህሰይቲ ንሰለስተ ኣዋርሕ ካብ ጸወታ ክእለዩ።

ኣሰልጣኒ ክለብ ቸልሲ ኢንዞ ማረስካ ነዚ ኣመልኪቱ "ካብ 10 ክሳብ 12 ሰሙንታት ኣብ ሜዳ ኣይክንርእዮን ኢና። " ኢሉ። እዚ ኣብ መስርሕ ምስዮጊጋር ተጻወትቲ እዚ ክረምቲ፡ ብ30 ሚልዮን ፓውንድ ካብ ኢፕስዊች ታውን ናብ ቸልሲ ዝተሰጋገረ ኣጥቃዓይ፡ ጸወታ ክዛዘም 14 ደቓይቕ ምስ ተረፎ'ዩ ብማህሰይቲ ካብ ሜዳ ወጺኡ።

- **ሃው ብዘዕባ ኢሳቅ**

ኣሰልጣኒ ክለብ ኒውካስል ኤዲ ሃው፡ ኣጥቃዓይ ኣሌክሳንደር ኢሳቅ ናብ ክለብ ሊቨርፑል ድሕሪ ምስግጋሩ፡ ዝምድናኦም ከምዝተሓርፈፈ ሓቢሩ። "ጥቡቕ ዝምድናና'ዩ ነይሩና። ብሉጽ ተጻዋታይ ንክኸውን እዛ ክለብ ደጊፋ ኮይናቶ'ያ። ንሱ'ውን ብተመሳሳሊ። ይኹን እምበር፡ ካብዛ ክለብ ድሕሪ ምውጽኡ ኩሉ ነገሩ ተቐይሩ። ካብ ሕጂ ንድሓር ዝምድናና'ውን ከም ቀደሙ ክኸውን ኣይክእልን እዩ" ኢሉ።

- **ሰልቫ ናብ በፊካ ክምለስ ትጽቢት ይግበር**

ፕረዚደንት ክለብ በፊካ ኮይኑ ተሓጺዩ ዘሎ ብሩና ላጌ እዚ መዝሙት እንተሰሊጥዎ፡ ንሓለቓ ጋንታ ማንሲቲ በርናንዶ ሰልቫ ዳግማይ ናብዛ ክለብ ንኽመልሶ ከምዝሰርሕ ሓቢሩ። እዚ ወዲ 31 ዓመት፡ ድሕሪ ምውጻእ ኬቨን ደ ብሩይነ ካብ ሲቲ ናይ ሓለቕ ጋንታ ማዕርግ ረኺቡ እዩ። ሰልቫ ኣብ 2013 ወዲ 19 ዓመት እንከሎ ምስ በፊካ ተሰሊፉ ድሕሪ ምጽዋቱ ዓመት ኣብ ዘይመልእ ናብ ሞናኮ ተሰጋጊሩ። ኣብ 2017 ድማ ናብ ሲቲ ከምዝፀምርሐ ይፍለጥ።

- **ቸልሲ ንሓለቓ ስትራስበርግ ኢመጋ ከተፈርሞ ትሰማማዕ**

ቸልሲ ንሆላንዳዊ ኣጥቃዓይ ፈረንሳዊት ክለብ ስትራስበርግ ኢማኑወል ኢመጋ ኣብ ክረምቲ 2026 ከተፈርሞ ኣብ ስምምዕ በጺሓ'ላ። እዚ ወዲ 22 ዓመት ሓለቓ ጋንታ ናይታ ኣብ ሊግ ሓደ እትጻወት ክለቡ፡ ምስ ክለባት ፕሪመር ሊግ ክጽንበር ድሌት ከምዝነበሮን ካብ ዝመጽእ ዓመት ስፖርት ናብ ቸልሲ ዝሰጋገር ብምዃኑ ድማ ሕጉስ ከምዝኾነ ሓቢሩ።

መደብ ጸወታ

ቀዳም

ፕሪመር ሊግ

ኣርሰናል - ኖቲንግሃም 2:30 ድ.ቀ.
ቦርንማውዝ - ብራይተን 5:00 ድ.ቀ.
ኒውካስል - ዎልቭስ 5:00 ድ.ቀ.
ኤቨርተን - ኣስቶን ቪላ 5:00 ድ.ቀ.
ክሪስታል ፓላስ - ሳንደርላንድ 5:00 ድ.ቀ.
ፉልሃም - ሊድስ ዩናይትድ 5:00 ድ.ቀ.
ዌስትሃም - ቶተንሃም 7:30 ድ.ቀ.
ብረንትፎርድ - ቸልሲ 10:00 ድ.ቀ.

ላ'ሊጋ

ሪያል ማድሪድ - ሪያል ሶሲዳድ 5:15 ድ.ቀ.
ኣትሌቲክ ቢልባኦ - ኣላቨስ 7:30 ድ.ቀ.

ሰንበት

በርንሊ - ሊቨርፑል 4:00 ድ.ቀ.
ማንዩናይትድ - ማንሲቲ 6:30 ድ.ቀ.

ዜና ዓለም

ዮርዳኖስ ጸጋይ

ባይቶ ጸጥታ ሕ/ሃገራት፡ ንተግባራት እስራኤል ኣብ ቀጠር ኮኒኑዎ

ባይቶ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት፡ ኣብ ዝሓለፈ ሰሉስ እስራኤል ኣብ ርእሲ ከተማ ዶሓ - ቀጠር ዝፈጸሞ መጥቃዕቲ ብምሽናን፡ እቲ ተፈጢሩ ዘሎ ወጥሪ ከህድእ ዝጽውዕ መግለጺ ከም ዘውጽአ ተሓቢሩ።

እስራኤል፡ ቡቲ ንመራሕቲ ሓማስ ዒላማ ዝገበረ - ኣብ ከተማ ዶሓ ዝፈጸሞ መጥቃዕቲ፡ ሓደ ኣባል ጸጥታ ቀጠር ዝርከቦም ሽዱሽተ ሰባት ከም እተቐትሉ ተፈሊጡ ኣሎ።

እቲ መጥቃዕቲ፡ መራሕቲ ሓማስ፡ ብዘዕባ'ቲ ብፕረዚደንት ኣመሪካ ዶናልድ ትራምፕ ዝቐረበ ሓድሽ ስምምዕ ምቁራጽ ተጻብኦ ንምዝታይ ኣብ ዘተኣኻኸብሉ ኢጋጥሚ ከም ዝተፈጸመ'የም ምንጭታት ዝሕብሩ።

ኣብቲ መግለጺ፡ እተን ቀወምትን ዘይቀወምትን ዝኾና ኩለን ኣባላት ናይ'ቲ ባይቶ ምስ ቀጠር ዘለወን ሓድነት ድሕሪ ምግላጽ፡ ምስ ቀጠርን እስራኤልን ቅርብቲ ዘለወን ሃገራት ኣብ'ቲ ተፈጢሩ ዘሎ ኩነታት ብጽዋኑ ከህድኣኣ ጸዊዖን።

ግዝያዊት ኣምባሳደር ኣመሪካ ዶርዛይ ሺያ፡ ሃገራ ብተግባራት እስራኤል ሕጉስቲ ከም ዘይኮነት ብምጥቃስ፡ እቲ መጥቃዕቲ ንሰላም ሃገራ ይኹን እስራኤል ንድሕሪት ዝሃትት ምዃኑ ኣገንዚባ።

“ፍልስጤም እትብሃል ሃገር ኣይክትህሉን'ያ” ናታንያሁ

ቀዳማይ ሚኒስተር እስራኤል ቤንያሚን ናታንያሁ፡ ኣቐዲሙ ተሓንጺጹ ንዝጸንሐ ኣብ ምዕራባዊ ገማግም ሰፈራ ናይ ምስፍሕፋሕ ወጥኑ ዝሓለፈ ሓሙስ ወግዓውነት ከም ዝለበሶ ተሓቢሩ።

እቲ ቀዳማይ ሚኒስተር ኣብ ዝሃቦ መግለጺ፡ ምብራቓዊ እየሩሳሌም ንእስራኤል ከም ዝምልከታ ብምጥቃስ፡ ኣብ መጻኢ ፍልስጤም ትብሃል ሃገር ከም ዘይትህሉ ገሊጹ።

እቲ 'ኢ-1' ተባሂሉ ዝፍለጥ - ኣብ 12 ትርብዒት ኪሎ ሜተር ዝስፍሐቱ መሬት ክደኮን ተወጢኑ ዘሎ ሰፈራ ናይ ምህናጽ ፕሮጀክት፡ ንመብዛሕትኡ ክፋል ምዕራባዊ ገማግም ካብ ምብራቕ ኢየሩሳሌም ዝፈሊ ኮይኑ፡ ኣብቲ ከባቢ ንዝርከቡ ኣሽሓት ሰፈራታት እስራኤላውያን ዘራኽብ ምዃኑ፡ ምንጭታት ይሕብሩ።

ምብራቕ ኢየሩሳሌም፡ ቀዳመይቲ ምርጫ ናይ'ታ ኣብ መጻኢ ከም ሃገር ክትቀውም እትሕሰብ ዘላ ፍልስጤም ብምዃና፡ ኣብ ፍልስጤማውያን ፍሉይ ትርጉም ከም ዘለዋ እዩም እዩም ምንጭታት ወሲኾም ዘረድኡ።

ኣፈኛ ርእሲ ምምሕዳር ፍልስጤም ናቢል ኣቡ ሩደይንሕ፡ ኣብቲ ዞባ ሰላም ንኽህሉ፡ ምብራቕ ኢየሩሳሌም ዝርእሰ ከተማኣ ፍልስጤም እትብሃል ሃገር ክትቀውም ከም ዘለዋ ገሊጹ።

ኣመሪካ፡ ኣብ ልዕሊ የመን ሓዲሽ እገዳ ኣጽዲቃ

ኣመሪካ፡ ኣብ ልዕሊ የመናዊ ዕጡቕ ጉጅለ ሑቲ ሓደሽ እገዳ ከም ዝጸደቐት፡ ክፍሊ ግምጃ ናይ'ታ ሃገር ሓቢሩ።

እቲ ክፍሊ፡ ዝሓለፈ ሓሙስ ኣብ ልዕሊ 32 ውልቀ ሰባትን ኣካላትን ከምኡ'ውን ኣርባዕተ መራኽብን እገዳ ከም ዘጽደቐ ኣፍሊጡ።

እቲ ማዕቀብ፡ እንተላይ ኣቶም ናብ ሑቲ መሳርሒታት ኣጻዋር ኣብ ምብጻሕ ኢድ ከም ዘለዎም ዝሸሰሞ - ኣብ ቻይና ዝመደበሮም ካብ ትካላት ንምቕጻዕ ዝዓለመ ምዃኑ እውን ተፈሊጡ ኣሎ።

ኣብ ክፍሊ ግምጃ ምክትል ጸሓፊ ቤት ጽሕፈት ግብረ ሽበራን ፋይናንሳዊ ስለያን ጆን ኬ ሃርሊ፡ ሑቲ ምስ ኢራን ብምትሕብባር፡ ብማያት ቀይሕ ባሕሪ ኣብለን ዝሓልፋ ንግዳውያን መራኽብ ሃገሩን መሻርኽታን ዒላማ ይገብር ከም ዘሎ፡ ከምኡ'ውን ንኣህጉራዊ ድሕንነት ባሕሪ የዳኽም ምህላዉ ከሲሱ።

ሑቲ እስራኤል ኣብ ወሽመጥ ቓዛ ንእተካይዶ ዘላ ደማዊ ኩናት ንምቅዋም፡ ካብ መወዳእታ 2023 ኣትሒዙ ኣብ ልዕሊ ብማያት ቀይሕ ባሕሪ ኣብለን ዝሓልፋ ንግዳውያን መራኽብ እስራኤልን መሻርኽታን ተደጋጋሚ መጥቃዕትታት ሰብ ኣልቦ ነፈርትን ሚሳይላትን የካይድ ምህላዉ፡ ጸብጻባት የመልክቱ።

ጋና፡ ካብ ኣመሪካ ዝተሰጎጉ ዜጋታት ክትቅበል ተሰማሚዓ

ጋና፡ ብመሰረት ምስ ምምሕዳር ትራምፕ ዝበጽሐቶ ክልተኣዊ ስምምዑ ካብ ኣመሪካ 14 ስደተኛታት ከም ዝተቐበለት፡ ፕረዚደንት ናይ'ታ ሃገር ኣፍሊጡ።

ፕረዚደንት ጋና ጆን ድራማኒ ማሃማ ንጋዜጠኛታት ኣብ ዝሃቦ መግለጺ፡ እዮም ሃገሩ ዝተቐበለቶም ስደተኛታት፡ ናብ ኣፍሪቃ ክምለሱ ዝወሰኑ ሓደ ጋምብያዊ ዝርከቦም ናይጀርያውያን ምዃኖም ገሊጹ።

ዝምድና ሃገሩን ኣመሪካን ኣብ ጸቢቕ ደረጃ ከም ዝርከብ ዝጠቐሰ ፕረዚደንት ጆን ድራማኒ፡ ብዛዕባ እቲ ሃገሩ ምስ ኣመሪካ ዝበጽሐቶ ክልተኣዊ ስምምዕ ዝምልከት ግን ዝኾነ ሓበሬታ ኣይሃበን ዘሎ።

ብመሰረት ውድብ ቁጠባዊ ማሕበረሰብ ሃገራት ምዕራብ ኣፍሪቃ (ኢኮዋስ)፡ ዜጋታት ምዕራብ ኣፍሪቃ ብዘይ ቪዛ ካብ ሃገር ናብ ሃገር ክንቀሳቐሱ ስለ ዝኽእሉ፡ መንግስቲ ጋና ካብ ኣመሪካ ዜጋታት ናይ'ቲ ዞባ ጥራይ ከም ዝቕበል ኣሚሩ ኣሎ።

ጋና ደድሕሪ ኢስዋቲኒ፡ ሩዋንዳን ደቡብ ሱዳንን ኡጋንዳን ኣብ ኣመሪካ ክይጸንሑ ንዝተኸልከሉ ስደተኛታት ንምቕባል ምስ ምምሕዳር ፕረዚደንት ትራምፕ ኣብ ስምምዕ ዝበጽሐት ሓምሸይቲ ኣፍሪቃዊት ሃገር ክትከውን ክኢላ ኣላ።

ተጣበቕቲ ሰብኣዊ መሰላት ሕቡራት ኣፍሪቃ ከኣ፡ ሃገራት ኣፍሪቃ፡ ነታ ኣህጉር ናብ “መጉሓፊ ዞባ” ክቕይራኣ ዝኽእል ስምምዓት ምስ ኣመሪካ ካብ ምኽያድ ክቑጠባ ተማሕጺኖ።

መንግስቲ ናይጀርያ ብወገኑ፡ ኣመሪካ ብእገዳ ቪዛን ልዑል መጠን ቀረጽን ኣፈራሪሓ፡ ንሃገራት ኣፍሪቃ ኣብ ዘይደልይኦ ስምምዕ ክኣትዋ ተገዲደን ከም ዘላ ወቒሱ።

ደቡብ ሱዳን - ምክትል ፕረዚደንት ክሲ ቀሪቡሉ

ቀዳማይ ምክትል ፕረዚደንት ደቡብ ሱዳን ሬክ ማቻር፡ ብቕትለት፡ ክድዓትን ገበናት ኣንጻር ሰብኣውነትን ከም ዝተኸሰሰ፡ ሚኒስተር ፍትሒ ናይ'ታ ሃገር ሓቢሩ።

እቲ ቀዳማይ ምክትል ፕረዚደንት፡ ዝሓለፈ መጋቢት ኣብ ልዕሊ ሓይልታት ፈደራል ናይ'ታ ሃገር ኣብ ዝተኻየደ መጥቃዕቲ ብዘበርዕ ተሳታፍነት ክሲ ከም ዝተመስረተሉ፡ እቲ ሚኒስተር ወሲኹ ኣፍሊጡ።

መንግስቲ ደቡብ ሱዳን፡ እቲ ብ'ሰራዊት ጸዓዱ' ዝፍለጥ ብዕጡቓት መንእሰያት ዝቖመ ዕጡቕ ጉጅለ፡ ብትእዛዝ ቀዳማይ ምክትል ፕረዚደንት ሬክ ማቻር፡ ኣብ ሰሜናዊ ምብራቕ ናይ'ታ ሃገር ኣብ ዝርከብ ወተሃደራዊ መዓስከር መጥቃዕቲ ከም ዝፈጸመ ገሊጹ።

ከም ሳዕቤኑ ከኣ፡ ልዕሊ 250 ወተሃደራት ከም ዝተቐትሉ ተፈሊጡ ኣሎ።

ብተወሳኺ፡ ሚኒስተር ኑዳዲ ናይ'ታ ሃገር ነበር ዝርከቦም ካልኦት 7 ሰባት፡ ብውዲት ምልዕዓል ናዕቢ ተኸሲሶም ከም ዘለዉ፡ እቲ ሚኒስተር ገሊጹ።

ተረኛ ፋርማሲ	ዕለት	ጎደና	ቁ.ስልኪ
ቤት መሸጣ መድሃኒት ምሕረት	13/9/25	ጎደና መረብ ቁ.18ቅብኢ ካምፓ ቦሎ	124151

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565